YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ
EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTELERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK YETERLİLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kezban Gündüz

Lefkoşa
Temmuz, 2010

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ
EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTELERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK YETERLİLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kezban Gündüz

Danışman: Yard. Doç. Dr. Nadire Çavuş

Lefkoşa
Temmuz, 2010

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu

Danışman : Yard. Doç. Dr. Nadire Çavuş

Üye : Yard. Doç. Dr. Murat Tezer

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2010

Prof. Dr. Cem Birol
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Teknolojinin çok hızlı bir şekilde geliştiği ve yaşamın her alanını etkilediği günümüzde bu çağın gerekliliklerine ayak uydurmak hem bireylere hem de toplumsal kurumlara önemli sorumluluklar yüklemektedir. Bilgi çağı olarak da adlandırılan günümüzde bireylerin; toplumun gelişmesine katkı sağlayabilmeleri için bilgiye hızla ulaşmaları, ulaştıkları bilgiyi işleyebilmeleri ve bu bilgilerden yeni bilgiler ortaya çıkarmaları beklenmektedir. Bu uygulamaların gündeme gelebilmesi için öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin belirlenerek eksikliklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. İşte bu noktada Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, yüksek lisans çalışma programının gereği olarak hazırlanan bu araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Yakın Doğu Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu irdelendikten sonra amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve ilgili tanımlar açıklanmıştır. İkinci bölümde, araştırma konusunun kuramsal çerçevesi ve literatürde konuyla ilgili olduğu belirlenen araştırmalardan kısaca bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (European Computer Driving Licence, ECDL) hakkında bilgi verilerek dünyada, Türkiye'de ve ülkemizdeki uygulamaları açıklanmıştır. Dördüncü bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel teknikler izah edilmiştir. Beşinci bölüm ise bulguları ve yorumları içermektedir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuç ve öneriler altıncı bölümde açıklanmıştır.

Bilişim Teknolojilerine yönelik yapılan bu araştırmanın bulgularının ve sonuçlarının, gelecekte bilişim teknolojileri kullanılarak yapılacak uygulamaların gerçekleştirilmesinde araştırmacılara yol gösterici olacağı düşünülmüştür.

Öncelikle tüm üniversite hayatım boyunca bana güvenip desteğini, ilgisini hiçbir zaman esirgemeyen, bu çalışmamın her aşamasında yol gösteren, değerli öneri ve katkılarıyla her türlü anlayışı, bilimsel yardımı gördüğüm kıymetli hocam ve tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Nadire Çavuş'a sonsuz teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Yüksek Lisans süresince tanıdığım ve ilgisini hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırmada veri analizi aşamasında yardımlarını esirgemeyen Uz. Fezile Özdamlı, Uz. Çiğdem Hürsen, tüm hocalarım ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Eğitimimin her aşamasında olduğu gibi bu çalışmamda da bana olan güvenleri, pozitif düşünceleri ve özverili yaklaşımları için anneme, babama ve kardeşlerime ne kadar teşekkür etsem azdır.

Kezban Gündüz

ÖZET

ÜNİVERSİTELERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK YETERLİLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEKLEMİ)

GÜNDÜZ, Kezban
Yüksek Lisans, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
Tez Yöneticisi : Yard. Doç. Dr. Nadire Çavuş
Temmuz 2010, 97 sayfa

Çalışma, üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmış genel tarama türünde, betimsel bir araştırmadır. Araştırmada, literatür taraması yapılarak elde edilen bilgilere ilaveten, öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterlilikleriyle ilgili verileri elde etmek için de anket yönteminden yararlanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, KKTC sınırları içerisinde bulunan "Lefkoşa" ilçesindeki Yakın Doğu Üniversitesi'nde, 2009-2010 öğretim yılında Bilişim Teknolojileri dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Random yöntemiyle, öndört fakülteden en az 28, en çok 110 öğrenci seçilerek toplam 782 öğrenciye ulaşılmıştır.

Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (European Computer Driving Licence, ECDL) Vakfı' nın geliştirdiği ECDL temel bilgisayar müfredatı kullanılarak araştırmacı tarafından oluşturulan anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. 132 maddeden oluşan "*Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerin Değerlendirilmesi*" isimli anketin geçerliliği Cronbach alpha α=0,96 olarak hesaplanmıştır. Geliştirilen anket, "Bilgi Teknolojileri Kavramları", "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi", "Kelime İşlemci", "Hesap Çizelgesi", "Veritabanı", "Sunum" ve "Bilgi ve İletişim" olmak üzere toplam yedi boyuttan oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi ve anova teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Daha sonra, araştırma bulguları tablolar halinde açıklanarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonunda öğrencilerin anketin "Bilgi Teknolojileri Kavramları", "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi", "Kelime İşlemci", "Sunum" ile "Bilgi ve İletişim" boyutlarında yeterli, "Hesap Çizelgesi", "Veritabanı" boyutlarında orta

düzeyde yeterli ve genel olarak öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin yeterli düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca analiz sonuçları, öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin okudukları fakültelere göre anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir. Araştırmanın ilgi uyandıran diğer bir sonucu da, öğrencilerin genel olarak Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Araştırma sonunda elde edilen tüm sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin geliştirilmesine olanak sağlayacak öneriler geliştirilmiştir. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilebilmesi bağlamında araştırmanın literatüre katkı koyacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilişim Teknolojileri, yeterlilik, ECDL, Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterlilik, öğrenci.

ABSTRACT

EFFICIENCY FOR THE EVALUATION OF UNIVERSITIES STUDENTS IN INFORMATION TECHNOLOGY (NEAR EAST UNIVERSITY OF SAMPLING)

GÜNDÜZ, Kezban

M. Sc., Computer Education and Instructional Technology

Supervisor : Assist.Prof.Dr. Nadire Çavuş

July 2010, 97 pages

The study of the Near East University, Turkish Republic of Northern Cyprus, the students made to assess the overall adequacy of information technologies to scan type, the descriptive research. In the study, in addition to the information gathered to review the literature, the students devoted to information technologies in the survey method was used to obtain data on qualifications.

The study group within the borders of Northern Cyprus "Nicosia" in the borough of the Near East University, 2009-2010 academic year, Information Technology course consists of students. Random method, fourteen faculty at least 28, a total of 782 students were reached by selecting up to 110 students.

European Computer Driving License (European Computer Driving Licence, ECDL) Foundation of the ECDL basic computer curriculum developed by the researcher using a questionnaire used to collect data. 132 item "Evaluation of Qualifications for Information Technology" by the validity of the survey was calculated as Cronbach's alpha α = 0.96. The developed questionnaire, "Concepts of Information Technology", "Computer Use and File Management", "Word Processor", "Account Schedule", "Database", "Presentation" and "Information and Communication" consists of a total of seven dimensions.

The data obtained from research using the SPSS 16.0 package program, the arithmetic mean, standard deviation, were analyzed using t-test and ANOVA techniques. Then, in the tables are explained and interpreted the research findings.

Survey of students at the end of the study, "Concepts of Information Technology", "Computer Use and File Management", "Word Processor", "Presentation", and "Information and Communication" sufficient size, "Spreadsheet", "Database" moderate size is sufficient and in general It was concluded that an

adequate level of information technologies in students' qualifications. In addition, the results of the analysis, students' reading competence of the faculties of Information Technology showed that there was a significant difference.

Another result of interest in the study, students' proficiency levels for Information Technology in general show no significant differences by gender. At the end of the research results obtained in accordance with all the recommendations of students devoted to information technologies have been developed to allow geliştirimesine qualifications. Assess students' competence in the context of Information Technology will put the research is thought to contribute to literature.

Keywords: Information technology, adequacy, ECDL, qualifying for information technology, student.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLOLAR	XI
ŞEKİLLER	XIII
ÇİZELGELER	XIV
KISALTMALAR	XV
BÖLÜM I	
1. GİRİŞ	**1**
1. 1. Problem	**1**
1. 2. Amaç	**5**
1. 3. Önem	**6**
1. 4. Varsayımlar	**6**
1. 5. Sınırlılıklar	**6**
1. 6. Tanımlar	**6**
BÖLÜM II	
2.KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	
2. 1. KURAMSAL TEMELLER	**8**
2. 1. 1. Teknoloji	**8**
2. 1. 2. İnternet	**12**
2. 1. 3. E-Öğrenme	**13**
2. 1. 4. Yaşam Boyu Öğrenme ve Bilgi Okuryazarlığı Modeli	**14**
2. 1. 5. Bilgisayar Okuryazarlığı Modeli	**17**
2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	**18**
2. 2. 1. BT ve ECDL ile İlgili Araştırmalar	**18**
BÖLÜM III	
3.Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası	**24**
3. 1. Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (European Computer Driving Licence - ECDL)	**24**
3. 2. ECDL Sertifika Programının Yapısı	**27**
3. 3. ECDL Sınav Yöntemi	**30**
3. 4. ECDL Uygulamaları	**32**

3. 4. 1. Dünya da ECDL Uygulamaları 33

3. 4. 2. Türkiye de ECDL Uygulamaları 34

3. 4. 3. Kıbrıs'ta ECDL Uygulamaları 39

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM 41

4. 1. Araştırma Modeli 41

4. 2. Çalışma Grubu 41

4. 3. Veri Toplama Araçları 43

4. 4. Verilerin Analizi 44

4. 5. Süre ve Olanaklar 45

BÖLÜM V

5. BULGULAR ve YORUMLAR 46

5. 1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri 46

5. 1. 1. Cinsiyet 46

5. 1. 2. Yaş 46

5. 1. 3. Uyruk 47

5. 1. 4. Öğrencilerin Daha Önce Bilgisayar Kullanım Durumları 48

5. 1. 5. Fakülte 48

5. 2. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 49

5. 2. 1.Öğrencilerin Bilgi Teknolojileri Kavramlarına Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 51

5. 2.2. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 52

5.2.3. Öğrencilerin Kelime İşlemciye Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 53

5.2.4. Öğrencilerin Hesap Çizelgesine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 54

5.2.5. Öğrencilerin Veritabanına Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 55

5.2.6. Öğrencilerin Sunuma Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 56

5.2.7. Öğrencilerin Bilgi ve İletişimine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular 57

5.3. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması 58

5.3.1. Öğrencilerin Fakültelerine Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması 58

5.3.2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması 65

5.3.3. Öğrencilerin Uyruklarına Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması 66

BÖLÜM VI

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER **68**

6. 1. Sonuçlar **68**

6. 2. Öneriler **70**

KAYNAKÇA **72**

EKLER

Ek 1 Veri Toplama Aracının Düzenlenmesi İçin Gerekli İzin Belgesi **81**

Ek 2 Veri Toplama Aracı **83**

Ek 3 ECDL Test Merkezi Başvuru Formu **92**

Ek 4 ECDL Yetkinlik Kartı **96**

Ek 5 ECDL Sertifikası **97**

TABLOLAR

		Sayfa No
Tablo 1.	ECDL programı	**29**
Tablo 2.	ECDL ülkeleri	**33**
Tablo 3.	En son kullanım zamanına göre 16-74 yaş arası bireylerin Bilgisayar ve İnternet kullanım durumları	**36**
Tablo 4.	Anket sonuçlarının yorumlanmasında kullanılan sınırlar	**44**
Tablo 5.	Çalışma süresi	**45**
Tablo 6.	Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı	**46**
Tablo 7.	Öğrencilerin yaşa göre dağılımı	**47**
Tablo 8.	Öğrencilerin uyruğuna göre dağılımı	**47**
Tablo 9.	Öğrencilerin daha önce bilgisayar kullanımına göre dağılımı	**48**
Tablo 10.	Öğrencilerin fakültelere göre dağılımı	**48**
Tablo 11.	BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin ortalama puan dağılımları ve standart sapmaları	**50**
Tablo 12.	Anketin "Bilgi Teknolojileri Kavramları" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**51**
Tablo 13.	Anketin "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**52**
Tablo 14.	Anketin "Kelime İşlemci" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**53**
Tablo 15.	Anketin "Hesap Çizelgesi" boyutu ile İlgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**54**
Tablo 16.	Anketin "Veritabanı" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**55**
Tablo 17.	Anketin "Sunum" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**56**
Tablo 18.	Anketin "Bilgi ve İletişim" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları	**57**
Tablo 19.	Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi teknolojileri kavramlarına yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**58**

Tablo 20.	Öğrencilerin fakültelerine göre bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**59**
Tablo 21.	Öğrencilerin fakültelerine göre kelime işlemci'ye yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**60**
Tablo 22.	Öğrencilerin fakültelerine göre hesap çizelgesi'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**61**
Tablo 23.	Öğrencilerin fakültelerine göre veritabanına yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**62**
Tablo 24.	Öğrencilerin fakültelerine göre sunum'a yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**63**
Tablo 25.	Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi ve iletişime yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**64**
Tablo 26.	Öğrencilerin fakültelerine göre genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**65**
Tablo 27.	Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**66**
Tablo 28.	Öğrencilerin uyruklarına göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları	**67**

ŞEKİLLER

		Sayfa No
Şekil 1.	Hedef kitle segmentasyonu	**25**
Şekil 2.	ECDL kimliği	**27**
Şekil 3.	ECDL sertikasyonun yapısı	**27**
Şekil 4.	Sınav denetim sistemi	**30**
Şekil 5.	Temel göstergeler 2007-2008	**35**

ÇİZELGELER

		Sayfa No
Çizelge 1.	Çalışma grubuna alınan fakülte ve öğrenci dağılımı	**41**
Çizelge 2.	BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel puan ortalaması	**50**
Çizelge 3.	Öğrencilerin"Bilgi Teknolojileri Kavramları" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**51**
Çizelge 4.	Anketin "Bilgisayar Kullanma ve Dosya Yönetimi " boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**52**
Çizelge 5.	Anketin "Kelime işlemci" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**53**
Çizelge 6.	Anketin "Hesap Çizelgesi" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**54**
Çizelge 7.	Anketin "Veritabanı" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**55**
Çizelge 8.	Anketin "Sunum" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**56**
Çizelge 9.	Anketin "Bilgi ve İletişim" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması	**58**

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
BDE	: Bilgisayar Destekli Eğitim
BİT	**:** Bilgi ve İletişim Teknolojileri
BT	: Bilgi Teknolojileri
CEPIS	: Avrupa Profesyonel Bilişim Dernekleri Konfederasyonu
CTP	: Yakınsama Teknolojileri Uzmanı
DAÜ	: Doğu Akdeniz Üniversitesi
ECDL	**:** Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası
ECDL-F	: Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası Vakfı
ET	: Eğitim Teknolojileri
GAÜ	: Girne Amerikan Üniversitesi
ICDL	**:** Uluslararası Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KPDS	: Kamu Personeli Dil Sınavı
LYS	: Lisans Yerleştirme Sınavı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖT	: Öğretim Teknolojileri
SPSS	: Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi
SS:	: Standard Sapma
TBD	: Türkiye Bilişim Derneği
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
YDÜ	: Yakın Doğu Üniversitesi
YGS	: Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı
YTM	: Yetkili Test Merkezi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları ve sınırlılıkları belirlenmiş ve araştırma kapsamında geçen bazı tanımlara yer verilmiştir.

1. 1. Problem

Günümüzde bilimsel araştırmaların ışığında ortaya çıkan gelişmeler, bilgi artışını da beraberinde getirmiştir. Bu bilgi artışı araştırmacılık ve gözlem ruhuna sahip bireyler yetiştirmekle kalmayıp, sorgulayıcı olmalarını da sağlamıştır. Sorgulayıcı beyinlerin gelişmesiyle sanayi de var olan gücünü kaybetmeye başlamış, sanayi toplumu etkinliğini yitirmiş bilgi toplumu aktif bir hale gelmiştir. Bilgi toplumu, "bilgiyi arayan, ona ulaşabilen, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırarak depolayabilen ve en iyi şekilde değerlendirebilen bireylerden oluşan toplumdur" (MEB 2492 sayılı Tebliğler Dergisinde, 1998). Özdener (1998) yılında yapmış olduğu çalışmasında ise günümüzde bu özelliklere sahip bireylerin yetiştirilmesinde teknolojideki değişim ve gelişmelere uyum aşamasında bilgisayar eğitiminin öneminin büyüklüğüne vurgu yapmakla birlikte bu süreç içerisinde de bilgisayarların birer araç olarak kullanıldığını vurgulamıştır.

Son yıllarda teknolojideki hızlı gelişmelerden biri olan bilgisayar bir çok yerde ve işte yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bilgisayarın bu derecede yaygın bir biçimde kullanılmasının nedenlerinin başında yapılan işlerin bilgisayar yoluyla kolaylaşması, zenginleşmesi ve hızlanması gelmektedir. Bundan ötürü günümüz toplumlarında var olan en işlevsel araçların başında bilgisayar gelmektedir. Toplumsal değişmede çok etkili bir araç olan bilgisayarın ve hızla gelişen bilgisayar teknolojisinin bir çok yerde ve işte kullanılmasıyla günlük hayatta ve iş yaşamında büyük katkılar sağlamıştır. Günümüz toplumlarında yetişen insanların araştırmacı, gözlemci ve sorgulayıcı bir ruha sahip olmasından ötürü bilgisayar bir araç olarak kullanılmakta ve günümüz insanlığına hizmet vermektedir.

Alkan'nın (1997) de yayınlanan çalışmasında bilgi teknolojilerinin önemi ne kadar büyük olursa olsun eğitime anlam ve ruh veren onu işlevsel,

etkili ve verimli kılan en temel unsur öğretmendir. Bilgisayar teknolojisi eğitim alanında da yoğun olarak kullanılmaktadır. Bilgisayarın eğitimdeki önemi ve bilgisayarı diğer eğitim araçlarından ayıran en önemli özelliği bir üretim, öğretim, yönetim, sunu ve iletişim aracı olarak kullanılabilmesidir (Yalın, 2004).

Bilgi çağında bilgisayardan yararlanan bireylerin yetiştirilmesi eğitimin işlevidir. Bu nedenle, öğrencilerin bilgisayar kullanma yeteneğini kazanabilecekleri eğitim programlarından geçirilmeleri gereklidir. "İnsanların temel bilgisayar bilgilerini öğrenmeleri ve bu bilgileri modern yaşamda kullanmaları hem kendilerinin hem de gelecek nesillerin yönlendirilmeleri açısından çok önemlidir. Temel bilgisayar bilgilerini öğrenen, bilgisayarı günlük yaşamında yaşam kalitesini artırabilmek, bilgiye ulaşmak veya eğlence amacı ile kullanabilen, bilgisayarlarla ilgili yenilikleri izleyip tartışabilen, bilişim teknolojilerini belli bir düzeyde karşılaştırabilen bireyler bilgisayar okuryazarı olarak nitelendirilebilir" (Yazıcı, 2006).

Morgan'ın (1997) da yayınlanan çalışmasında ise bilgisayar okuryazarlığı, bir bilgisayarın ne yapıp ne yapamadığını bilebilmek olarak belitmiştir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri bilgisayarı kullanma yeteneğidir. Bununla birlikte, bilgi ve iletişim teknolojileri için şu türden tanımlar da yapılmaktadır:

- Çeşitli amaçlara ulaşmada bilgisayarı ve programları denetleme yeteneği.
- Çeşitli bilgisayar uygulamalarını kullanma yeteneği.
- Bilgisayarı bilgiyi elde etmede, iletişim kurmada ve sorun çözmede kullanma yeteneği.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde öğrenme, yaşam boyu öğrenme sürecidir. Öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar konusundaki deneyimleri arttıkça, bilgi ve iletişim teknolojileri bilgileride artar. Buna göre, bilgi ve iletişim teknolojisi olan bir öğrencinin yapacaklarını şöyle sıralayabiliriz:

- Bilgisayar sistemin ne olduğunu anlama.
- Bilgisayar sözlüğündeki sözcükleri kullanma.
- İşlerinde bilgisayarı kullanma.

- Bir programın ne olduğunun ve nasıl çalıştığının bilincinde olma.
- Bilgisayarın ticaret, sanayi ve öteki alanlardaki uygulamalarının farkında olma.

İnsanların çevreleriyle doğrudan etkileşimde bulunarak elde ettikleri bilgi ve becerileri diğer insanlara aktarma çabaları eğitim faaliyetlerinin başlangıcı olarak kabul edilirse eğitimin insanlık tarihi kadar eski olduğu söylenebilir.

Eğitim etkinliklerinin bir kısmı gelişi güzel kasıtsız olarak düzenlenir. Bu tip eğitim informal olarak adlandırılır. Planlı eğitim etkinlikleri ise formal eğitim olarak adlandırılmaktadır. Önceden hazırlanmış bir programa göre planlı olarak yürütülür ve öğretim yoluyla gerçekleştirilir (Erden, 1998).

Formal eğitim de yaygın ve örgün olmak üzere ikiye ayrılır. Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, kişilerin ilgi ve gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimdir. Halk eğitim merkezlerinde açılan kurslar, resmi-özel kurum ve işyerlerinde yapılan hizmet içi eğitim faaliyetleri yaygın eğitime örnek verilebilir. Örgün eğitim ise belli bir yaş grubundaki bireylere, milli eğitim amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimdir. Örgün eğitimdeki yoğunluk ve ayrılan bütçenin kısıtlı olması beklentileri karşılamamasına neden olmaktadır. Bu koşullarda tüm dünyada yaşam boyu eğitim ve sertifikasyon programlarının önemi vurgulamaktadır. Süre bakımından da kısa süreli ve ekonomik olmasıylada uygun bir eğitim seçeneği olarak görülmektedir. Bu amaçla gerek kamu gerek özel kesimde kurs ve sertifikasyon programları uygulanmaya uzun süre önce başlanmıştır.

Demirel'in (2005) de yayınlanan çalışmasında yaşam boyu öğrenme, bilgi ekonomisi ve bilgi toplumu oluşturma, bireylerin günlük yaşamlarında daha becerili ve bilgili olmalarını gerektirir. Bu ihtiyaçları karşılayabilmek için yeni bir eğitim-öğretim modeli gerekmektedir. Bu model yaşam boyu öğrenme olduğunu belirtmiştir.

Ülkeler, bilgi toplumu olma yolunda eğitim sistemlerine düne göre daha fazla önem vermeli, bireylerin yaşı ne olursa olsun yaşam boyu eğitilmelerini sağlayacak önlemler almalıdırlar. Günümüz bilgi toplumlarında, bilgideki

değişim çok hızlı olduğu için özellikler yaygın ve yaşam boyu sürekli eğitim giderek önem kazanmaktadır (Erden, 1998). Erden'in de vurguladığı gibi bilgi toplumlarında, bilgilerdeki ve özellikle teknolojideki hızlı değişim çok kısa sürede edinilen bilgi ve becerilerin yetersiz kalmasına ve güncellenmesini gerektirmektedir. Bu koşullarda tüm dünyada yaşam boyu eğitim ve sertifikasyon programlarının önemi artmakta, kısa süreli ve ekonomik olması nedeniyle de bir eğitim seçeneği olarak karşımıza gelmektedir. Hızlı değişimlere ayak uydurmaya çalışan eğitim sistemleri kendilerinden beklenen özelliklere sahip bireyleri yetiştirmeye yönelik önlemleri almaya çalışmaktadırlar (Seferoğlu, Avcı ve Kalaycı, 2008).

Çağdaş bir toplum yaratma sürecinde en önemli yapıtaşlarından biri bilgisayar kültürünün topluma yaygınlaştırılması olarak ortaya çıkarken, Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL) bu yaygınlaşmanın en önemli unsuru olarak görülüyor. Temel noktalardan biri ise geniş toplum kesimlerinde bilgisayar okuryazarlık becerisinin yaratılması ve bunun belgelendirilmesidir. Bu amaçlarla Tüfekçi'nin (2006) ve Sunay'ın (2002) da yaptığı çalışmalarında Avrupa Birliği ülkelerinin çabası ile tüm dünyada geçerli bir sertifikasyon programı oluşturulduğunu ve ECDL olarak adlandırılan bu program bilgi ve iletişim teknolojileri eğitiminin uygulama ve değerlendirilmesi için standart bir program olduğunu belirmiştirler. ECDL Modeli, Türkiye' deki üniversitelerde ve kamu kuruluşlarında bir standart olarak kullanılmaya başlamıştır (Tüfekçi, 2006). ECDL müfradatı incelendiğinde bilgisayar bilgisi ve iletişim teknolojileri becerileri üzerine geliştirilmiş uluslararası bir sertifikasyon modeli olduğu görülmektedir. Bu sebeple bu modeldeki becerilere bilişim teknolojilerine sahip bireyler olarak nitelendirilmektedir.

Bu bağlamda bireylerin dünya çapında bilgisayar bilgisi ve iletişim teknolojileri alanında tam yeterli bilgiye sahip olabilmeleri için ECDL sertifikasına sahip olmaları gerekiyor. ECDL sertifikası günümüzde bir çok ülkede verildiği ve kullanılmakta olduğu görülmektedir. Fakat ülkemizde sertifika verilen yerlerin çok fazla yaygın olmadığı söylenebilir. Ülkemizde etkili bir şekilde ECDL Temel kullanımı için Yakın Doğu Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerinine yönelik yeterliliklerinin bilinmemesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın genel amacı üniversitede öğrenim gören öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesidir.

Bu amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir:

1. Bilişim Teknolojileri kullanan öğrencilerin demografik özellikleri

- cinsiyet
- yaş
- uyruk
- daha önce bilgisayar kullanım
- fakülte

dağılım durumları nasıldır?

2. Bilişim Teknolojileri kullanan öğrencilerin bilgi teknolojilerinden

- "Bilgi Teknolojileri Kavramlarna"
- "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine"
- "Kelime İşlemciye"
- "Hesap Çizelgesine"
- "Veritabanına"
- "Sunuma"
- "Bilgi ve İletişime"

yönelik yeterlilikleri nasıldır?

3. Bilişim Teknolojileri kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri

- fakültelere
- cinsiyete
- uyruğa

göre farklılık göstermekte midir?

1.3. Önem

Teknolojinin gelişimi hayatımızın her alanında olduğu gibi eğitim alanında da yaygınlaşmıştır. Çağımız bilgi çağıdır. Bilgi toplumunda bireyin bilgiye ulaşması ve üretmesi kaçınılmazdır. Rekabetin önem kazandığı dünyamızda BİT'nin kullanılması da zorunluluk haline gelmiştir. Bireyin bu yeterliliğinin dünya çapında geçerliliğini belirleyen ECDL belgesinin önemi de yadsınamaz. Bu bağlamda öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi zorunluluk arz etmektedir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımı öğrencilerin anket sorularını cevaplarken gerçek görüşlerini yansıttıkları kabul edilerek belirlenmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıda belirtilen sınırlılıklar içerisinde yürütülecektir. Araştırma;

- Çalışma grubunu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisindeki YDÜ'nde okuyan ve öğrenim süresi boyunca bilgisayar dersi almış olan her bölümden olmak üzere toplam yedi yüz seksen iki öğrenci oluşturmaktadır.
- Veri toplama aracı, "ECDL Temel-*Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerin Değerlendirilmesi"* anketinden oluşmaktadır.

1.6. Tanımlar

ECDL Programı: Tüm dünyada aynı operasyonu uygulayarak, Bilgi Teknolojileri becerilerini giriş, temel, ileri ve uzman seviyede belgelendirilir.

ICDL: Uluslararası Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası olarak bilinir.

ECDL Vakfı: ECDL Programı ECDL-F (ECDL Vakfı) tarafından geliştirilir ve dağıtılır.

Yetkinlik Kartı: Yetkinlik Kartı, ECDL temel sınavlarına girecek olan adayların 7 test boyunca ilerlemelerini kaydeder. Sınava kayıttan sonra her aday bir Yetkinlik Kartı satın almalıdır.

ECDL Temel : 7 modülden başarılı olan adaylara verilen bilgisayar bilgisi ve iletişim teknolojileri hakkında temel bilgilerden oluşmaktadır.

ECDL Progress: Adayın tercihine göre 1-6 modülden başarılı olduğunu gösteren sertifikadır.

ECDL Advance: Adayın tercih ettiği Kelime işlemci, Hesap Çizelgesi, Veri Tabanı veya Sunum bölümlerinde bir tanesi için verilen sertifikadır.

ECDL Expert: 4 İleri bölümden sınavları geçen adaylara verilir.

ECDL Web: Web sınavından başarılı olan adaylara verilir.

ECDL CAD: CAD sınavından başarılı olan adaylara verilir.

ECDL ImageMaker: Imagemaker sınavından başarılı olan adaylara verilir.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL TEMELLER ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temelleri ve konu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2. 1. KURAMSAL TEMELLER

Bu bölümde Teknoloji, İnternet, E-Öğrenme, Yaşam Boyu Öğrenme, ECDL'e yer verilmiştir.

2. 1. 1. Teknoloji

Teknoloji sözcüğünün kökeni *tekhne*, Yunanca'da sanat ya da zanaat anlamına geliyor. Sözcük Ana Britannica'da, "bilimin, pratik yaşamın gereksinimlerinin karşılanmasına ya da insanın çevresini denetleme, biçimlendirme ve değiştirme çabalarına yönelik uygulamaları" biçiminde tanımlanıyor (AnaBritannica, 1994). Teknik ise, "bazı yararlı sonuçlar elde etmek için konulmuş usüller toplamı" ya da "sistematik uygulama" anlamında kullanılıyor (Timuçin, 2000).

Yeniçağ'ın başlarına kadar teknoloji makinalarla olmaktan çok el becerileriyle, zanaatçılıkla ilgiliydi. O dönem insanının bilimi yoktu, yanlızca tekniği ya da teknikleri vardı; o tekniğin ya da tekniklerin içerdiği bilgi sezgilere ve deneysel arayışlara dayalı bir uygulama biçimiydi. Teknik bir el bilgisiydi, bir yapma öngörüsüydü (Timuçin, 2000). İnsan, var olduğundan beri teknoloji üretmiştir; teknoloji tarihi insan evrimine paralel olup tarihi üretim yöntemlerine göre kabaca evrelersek, toplayıcılık, manüfaktür, makinelerle üretim, bant üretim, esnek üretim ve robotlaşma evrelerinde teknolojinin farklı biçimde algılandığını, buna bağlı olarak farklı amaçlar/anlamlar yüklendiğini söylemek olası olurken önceleri yaşamın pratik gereksinimlerini karşılamak için çözümler bulmaya çalışılıyorken, sonraları doğaya egemen olma ve onu yarar temelli değiştirmeye yönelik yöntemleri ön plana çıkıyor. Günümüzde ise bilgi üretimi ve buna bağlı olarak teknoloji gelişimi, ortak akılla belirlenmiş insan gereksinimlerinden çok pazar dinamiklerince belirleniyor (Civaner, 2005).

Teknoloji, insanın bilimi kullanarak doğaya üstünlük kurmak için tasarladığı rasyonel bir disiplindir (Simon, 1983). Teknoloji, somut ve deneysel anlamda temel olarak teknik yönden yeterli küçük bir grubun örgütlü bir hiyerarşi yardımıyla bütünün geri kalanı (insanlar, olaylar, makineler vb.) üzerinde denetimi sağlamasıdır (McDermott, 1981). Öğretim teknolojileri tarihi konusunda ise önemli bir isim olan Saettler 1968' da yayınladığı çalışmasında teknolojiyi şöyle tanımlamaktadır: "Teknoloji (Latince texere fiilinden türetilmiştir; örnek, oluşturmak (construct) anlamına gelir) bir çoklarının düşündüğü gibi makine kullanmak değildir. Teknoloji, bilimin uygulamalı bir sanat dalı haline dönüşmesidir. Uygulamalı sanat terimi Fransız sosyolog Jackques Ellul tarafından kullanılmış ve kısaca "technique" olarak isimlendirilmiştir. O, teknolojiyi bir technique uyarınca yapılmış bir makine olarak görmüş ve bu technique' nin ancak küçük bir bölümünün makine tarafından ifade edilebildiğinden bahsetmiştir. Belirli bir teknik sayesinde sadece makinenin değil, bu makineye ait öğretimsel uygulamalarında gerçekleştirilebileceğinden söz etmiştir. Sonuç olarak davranış bilimi ile öğretim teknolojileri arasındaki ilişki, doğal bilimlerle mühendislik teknolojisi arasındaki ya da biyoloji ile sağlık teknolojisi arasındaki ilişkiyle benzer hatta aynıdır. Ünlü bir eğitim teknoloğu olan James Finn (1960) teknolojiyi makine kullanımının yanı sıra teknoloji, sistemler, işlemler, yönetim ve kontrol mekanizmalarıyla hem insandan hem de eşyadan kaynaklanan sorunlara, bu sorunların zorluk derecesine, teknik çözüm olasılıklarına, ve ekonomik değerlerine uygun çözüm üretebilmek için bir bakış açısı olarak tanımladı.

Bilim ve teknoloji arasındaki farkı belirtmek için Knezevich ve Eye (1970) ise bilim doğadaki görüngülerin (fenomenlerin) gözlenerek, zaten var olan doğru ve gerçeklerin ortaya çıkarılması ve bu gözlemler sonucunda elde edilen verilerin düzenlenerek gerçeklerin ve bunlar arasındaki ilişkilerin ortaya konulduğu teorilerin oluşturulmasıdır. Teknoloji asla bilim için bir otorite olamaz. Teknoloji insan aklını ve vücudunu güçlendirmek, üstün kılmak için geliştirilecek aletler, teknikler, ve yöntemler üzerinde durur. Bilimsel yöntem insan faktörünün tamamen dışlanmasını gerektirir. Şöyle ki; gerçeği arayan kimse, kendinin ya da diğer insanların hoşlanacağı veya

sevmeyeceği şeylerle, popülist değerlerle ve herhangi bir çıkar uğruna çalışmaz. Diğer yandan teknoloji fikir (bilim) değil de hareket olduğundan, eğer insani değerler gözardı edilirse tamamıyla tehlikeli bir sonuca da yol açabilir. Birnbaum'un (2003) de çalışmasında teknoloji eğitimin en önemli temel noktası olduğunu belirtmiştir. Engler'de teknolojiyi eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Bu nedenle, eğer eğitim her yönüyle öğretmen, öğrenci, ve çevre arasındaki bir iletişim ağı olarak görülürse, o zaman öğretim teknolojisinin bu ilişkileri tanımlamada önemli bir görevi olduğu anlaşılabilir (Engler, 1972).

Eğitim teknolojisi öğrenme sürecini geliştirmek için oluşturulan her türlü sistemi, tekniği ve yardımı içerir (Collier ve arkadaşları, 1971, Gentry 2004). Böyle bir yapıda şu dört özelliğin önemli olduğu vurgulanmaktadır:

- Öğrencinin ulaşması hedeflenen amaçların tanımlanması,
- Öğrenilecek konunun öğretim ilkelerine göre analiz edilip, öğrenilmeye uygun şekilde yapılandırılması,
- Konunun aktarılabilmesi için uygun medyanın seçilip kullanılması,
- Dersin ve derste kullanılan araçların etkililiğini ve öğrencilerin başarı durumlarını değerlendirmek için uygun değerlendirme yöntemlerinin kullanılması.

Öğretmenlerin eğitim kurumlarında değişimi gerçekleştirebilmeleri için her şeyden önce kendilerinin değişimi kabul etmeleri ve özellikle eğitim teknolojisi alanında meydana gelen gelişmelerden haberdar olmalar gerekir (Oral, 2004). Alkan (1998) da belirttiği gibi eğitim teknolojisinden yararlanarak, eğitimin genel yönetim, öğretim, değerlendirme ve benzeri tüm uzmanlık alanları daha verimli hale getirilebilir. Bu sayede öğretmen bilgi aktarma ve tek düze hizmet işlevlerinden kurtarılarak kişisel etkileşim için daha fazla zaman ayırabilecek duruma getirilebilir. Öğrenci de yetenek ve beklentilerine uygun öğrenme olanaklarına kavuşabilir.

Eğitim teknolojisine (ET) eş anlamlı olarak kullanılan öğretim teknolojisi (ÖT) terimi, ET'si tanımı içinde yer almayan durumlar ve olguları ifade etmek için kullanılmaktadır. Commission on Instructional Technology (1970) ÖT'lerini iki şekilde tanımlamaktadır:

1. İletişim devrimi ile birlikte şekillenen medyanın, öğretmen, kitap, yazı tahtası ile beraber öğretimsel amaçlar için kullanılmaya başlamasıdır.
2. Belirlenmiş hedefler uyarınca, daha etkili bir öğretim elde etmek için, öğrenme ve iletişim konusundaki araştırmaların ve ayrıca insan kaynakları ve diğer kaynakların beraber kullanılmasıyla tüm öğrenme/öğretme sürecinin sistematik bir yaklaşımla tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir.

ÖT'nin anlamı üzerinde çalışan Engler'nin (1972)de yayınladığı araştırmasında iki tanım üzerinde durmuştur:

- Televizyon, hareketli resimler, kasetler diskler, kitaplar ve yazı tahtası gibi donanımı ifade eden iletişim araçlarını (medya) anlatır.
- Davranış biliminin bulgularının öğretimsel problemlere uygulanması

sürecini ifade eden anlamıdır.

Her iki tanımda da ortak olan, öğretim teknolojilerinin bağımsız değişken (objektif) olmasıdır. Örneğin; Gutenberg teknolojisi (matbaa) yardımıyla basılan önemli bir dini eser de herhangi bir eser de aynı derecede birbirinden farksızdır.

Engler (1972) de ET'nin durumunu şöyle anlatıyor:

> "şu anki öğretim yöntemlerimiz hakkında söylenebilecek en doğru söz eski teknoloji ürünü olduklarıdır. Kitap, tebeşir, öğretmen gibi temel öğretim araçları ve yöntemleri çok uzun zamandan beri kullanılmaktadır. Bugün öğretmenler daha iyi hazırlanmakta, kitaplar daha iyi tasarlanıp daha iyi yazılmakta, ve renkli tebeşirler kullanılmaktadır; ama bu araçların işlevleri ve öğrenci için anlamları yüzyılı aşkın bir süredir hiç değişmeden kalmıştır. Ayrıca bu süre zarfında öğretimin nasıl uygulanacağına ilişkin her hangi bir temel değişiklik de yapılmamıştır. Öğretim halâ, öğretmen merkezli, gruba yönelik ve ders kitabı tabanlı hazırlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu yöntem 19.yy'da İngiltere ve Amerika'da başlayıp yayılan Lancastrian modelinin devamı niteliğindedir. Birbuçuk yüzyıldır birçok değişikliğe uğramasına rağmen bu model endüstriyel üretim mantığının sonucu olan eğitimde seri üretimi geleneğine sıkı sıkıya bağlı durmaktadır".

Özçağlayan'ın (1998) da dediği gibi insanlar, teknolojik yenilikler konusunda önceki sürece göre daha bilinçlidir ve daha geniş olanaklara sahiptirler.

2. 1. 2. İnternet

Dünya üzerindeki tüm bilgisayarları birbirine bağlayan ve bu şekilde tüm bilgisayarların iletişimini sağlayan uluslararası en büyük bilgisayar ağına İnternet adı verilmektedir (Uzunboylu ve Özdamlı, 2006). Teknolojik gelişmelerin bir ürünü olan internet, günümüzde bilginin yayılmasanda ve paylaşılmasında önemli araçlardan biri olduğu açıktır (Oral, 2004). Bugün, milyonlarca insan internet vasıtasıyla bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenilir bir şekilde ulaşabilmektedir (Odabaşı, 2002). Bilginin sunum çeşitliliği, sunum hızı, sunum kapasitesi ve benzeri olanaklar açısından internetin diğer araçlara oranla daha üstün olduğu bilinen bir gerçektir (Oral, 2004). Arslan ve Bayram (2003), internetin insanların her geçen gün gittikçe artan üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknoloji olduğunu ve global bağlantıları sağ laması, kullanımının kolaylığı, ucuz maliyeti ve çoklu ortam olanağı sunması internetin yaygınlaşmasını kolaylaştırdığını belirtmektedir.

İnternetin yaşam boyu öğrenme aracı olarak da kullanılması her şeyden önce internetten yararlanma bilgi ve becerisine sahip olmayı gerektirmektedir. Bu durumda denilebilir ki, bir öğrenme kaynağı olarak internetten yararlanma, çağdaş bir yenilik ve gerekliliktir (Oral, 2004). İnternet, eğitim alanında öğretim, araştırma, sosyal etkileşim, iletişim, bilgiyi paylaşma vb. farklı amaçlara hizmet edecek şekilde kullanılabilir (Oral, 2004). Örneğin, veri toplama, dinamik pencerelerin aracılığı ile düşüncelerin paylaşım; Web tabanlı verilerden ve elektronik dergilerden literatür tarama, internetin eğitim amaçlı kullanım alanlarından bazılarıdır (Ekiz, Bayam ve Ünal, 2003). Ayrıca internetin klasik eğitim ortamlarını destekleme amacıyla kullanım şekillerinden biri de Ders Web sayfalarının oluşturulması ve internet ortamında yayınlanmasıdır (Yavuz ve Karaman, 2003). Callan ve Oddie, yaptıkları bir çalışmada web ortamlı ve kağıt ortamlı materyalleri karşılaştırmışlar, öğrenmeyi arttırmada önemli bir fark oluşmamasına rağmen öğrencileri web tabanlı materyalleri daha etkili ve zevkli bulduklarını ve web tabanlı materyallerin yönetim, güncelleme ve da ğıtım bakımından daha ucuz ve kolay olduğunu ortaya koymuşlardır (Yavuz ve Karaman, 2003).

İnternetin en ayırıcı özelliklerinden birisi olarak kimsenin tekelinde ya da denetiminde olmayışı gösterilmektedir (Deryakulu ve Eşgi, 2001). Ayrıca

internet sayesinde yer kavramı eğitim hizmetlerinden yararlanıp yararlanmamayı belirleyen bir kavram olmaktan çıkmıştır (Karasar, 2003). Ayrıca farklı kişilik ve alt yapıdan gelen öğrencilerin, bir konuyu belirli bir zaman diliminde anlayabilme ve konuyu kavrayabilmeleri, her birinin sahip olduğu farklı anlama kabiliyetleri ve anlama hızlarından dolayı farklılık arz ettiğinden, hedeflenen seviye klasik yöntemlerle sağlanamamakta veya yetersiz kalmaktadır (Ekiz, Bayam ve Ünal, 2003). Bu bağlamda internet ve internet-tabanlı öğretim devreye girmektedir.

2. 1. 3. E-Öğrenme

E-öğrenme internet teknolojileri aracılığıyla, öğretmen ve öğrencinin aynı ortamda ve aynı anda bulunmalarına gerek kalmadan gerçekleştirilebilen eğitim faaliyetleridir (Mutlu ve diğerleri, 2004). Etkin bir öğrenme aktivitesinin sağlanması için bir e-öğrenme materyali; metin, ses, basit grafiksel sunumlar, video sunumlar, animasyonlar, simülasyonlar, oyunlar, test sistemleri, geri bildirimlerle desteklenmiş etkileşimler gibi bileşenlere sahip olmalıdır (Friesen, Fisher ve Roberts, 2001).

Günümüzde kabul görmesinin ve popülaritesinin giderek artmasının en temel nedeni eğitimin zamandan ve mekandan bağımsız oluşudur (Aslantürk, 2002). Böylelikle öğrenciler sistem dahilindeki içeriğe istedikleri zaman ulaşabilmekte ve kaynaklardan istedikleri ölçüde faydalanabilmekle ortaya çıkan bu esneklik, maliyet avantajları ile birleştiğinde ideal bir model oluşmasına olanak tanımaktadır (Carswell ve Venkatesh, 2002; Maly ve diğerleri, 1998).

E-öğrenme kavramı E-eğitim olarak da bilinmektedir (Tezer ve Bicen, 2008). E-eğitim'in gerçekleştirilebilmesi için Öğrenme Yönetim Sistemlerinin kullanılması gereklilik olup yurdışındaki üniversite ve okullarda kullanılan Blackboard ücretli öğrenme yönetim sistemlerinden biridir (http://www.blackboard.com). Bu bağlamda İnternet teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşması eğitime ayrı bir hız kazandırmıştır ve son yıllarda internet ortamında eğitim veren okulların ve kurumların sayılarının artmasıyla e-öğrenme hayatımıza kadar girmiştir (Çallı, Torkul ve Taşbaş, 2003).

2. 1. 4. Yaşam Boyu Öğrenme ve Bilgi Okuryazarlığı Modeli

Shuman ve diğerleri (2005) çalışmasında yaşamboyu öğrenme becerilerini şu şekilde şekilde sıralamaktadır;

- BİT becerileri
- Çoklu yollarla öğrenebilme
- Öğrenme anahtarına sahip olma yani doğru soruları sorabilme
- Eleştirel okuma
- Araştırma becerileri
- Bilgiyi toplama, bilme ve kullanma
- Neyin değerli olduğunu neyin olmadığını ayırt etme
- Neyin öğrenilmesi gerektiğinin farkında olma
- Bir öğrenme planını takip etme olarak belirtilmiştir.

Yaşam boyu öğrenmenin amaçları üç temel başlık altında toplayabilinir (Chapman ve Aspin, 1999);

- Niteliği yüksek iş gücü oluşturmak/yetiştirmek
- Daha başarılı bir yaşam için kişisel gelişmeyi sağlamak
- Daha güçlü bir toplum oluşturmak.

Bilginin katlanan bir hızla arttığı, söz konusu bilgiye ulaşmak için kullanılan teknolojilerin hızla değiştiği bir dünyada bilgi okuryazarlığı becerilerinin yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturduğunu belirten Breivik (2000), yaşam boyu öğrenmenin amaç olduğu yerde bilgi okuryazarlığının araç olduğunu ifade eder. Bireylere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması yaşamboyu öğrenmenin gelişiminde önemli bir adımdır (Lannuzzi, Mangrum ve Strichart, 1999). Bilgi okuryazarlığı bilgi gereksiniminin farkedilmesi, bu bilginin elde edilmesi, değerlendirilmesi ve etkin bir biçimde kullanılması için bireylerin gerksinim duyduğu beceriler bütünüdür (ALA, 1989).

Doyle (1994) bilgi okuryazarı olan kişiyi şu şekilde tanımlamaktadır:

- Doğru ve yeterli bilginin karar verme için temel oluşturduğunun bilincindedir.

- Bilgi gereksinimini fark eder.
- Bilgi gereksinimine dayalı olarak soruları formüle eder.
- Bilginin potansiyel kaynaklarını belirler.
- Başarılı bir arama stratejisi geliştirir.
- Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanarak bilgi kaynaklarına erişir.
- Bilgiyi değerlendirir.
- Uygulamada kullanmak üzere bilgiyi düzenler.
- Mevcut bilgi yapısı içerisinde yeni bilgiyi birleştirir.
- Bilgiyi eleştirel düşünme ve sorun çözmede kullanır olduğunu belirtmiştir.

ACRL (2000) çalışmasında yüksek öğretim için bilgi okuryazarlığı programlarında yer verilmesi gereken konularda üniversitelere yol gösterici olması bakımından bilgi okuryazarı öğrencinin sahip olması gereken temel becerilerin beş standarttını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Bilgi okuryazarı öğrenci, gereksinim duyduğu bilginin yapısını ve boyutunu belirler.
2. Bilgi okuryazarı öğrenci, gereksinim duyduğu bilgiye etkin bir biçimde erişir.
3. Bilgi okuryazarı öğrenci bilgiyi ve bilgi kaynaklarını eleştirel olarak değerlendirir ve seçilen bilgiyi kendi bilgi temeli ve değer sistemi ile birleştirir.
4. Bilgi okuryazarı öğrenci, bilgiyi bireysel ya da bir grubun üyesi olarak, belirli bir amacın gerçekleştirilmesinde etkin olarak kullanır.
5. Bilgi okuryazarı öğrenci, bilgi ve BT ilişkin etik, yasal ve sosyo-ekonomik sorunların çoğunun farkındadır.

Üniversitelere yönelik bilgi okuryazarlığı programlarının içeriğini ise, standartlar, mevcut programlar ve yapılan araştırmalara dayalı olarak şöyle sıralanabilir: (ACRL & ALA, 1997; Rader, 1995; Rader, 1997; Kurbanoglu, 2001; Oberman, 2002; Saatçioglu, Özmen ve Özer, 2003):

- Bilginin tanımı, önemi ve türleri,
- Bilgi çağına özgü kavramlara ilişkin bilgiler,
- Bilginin üretimi (Resmi kuruluşlar, akademik kuruluslar, özel sektör ya da kişiler tarafından üretilen bilgi ve bu bilgilere ilişkin özellikler),
- Bilgi kaynakları, özellikleri, türleri ve kullanımları,
- Bilginin düzenlenmesi,
- Bilgi erişim araçları,
- Araştırma konusunun belirlenmesi ve ifade edilmesi,
- Bilgi arama stratejisinin geliştirilmesi (Yazar, eseradı, konu, anahtar kelime aramaları),
- Kütüphane kullanımı,
- İnternet araçları, kullanımları, kullanım kuralları,
- Erişilen bilginin elde edilmesi ve kaydedilmesi (bibliyografya ve not kartları hazırlama, teknolojinin kullanımı -kopyala/yapıstır, print, diskete kaydetme, e-mail hesabına gönderme, fotokopi, tarayıcı vb),
- Erişilen bilgi ve bilgi kaynaklarının değerlendirilmesi,
- Özet çıkarma, yorum ve sentez yapma,
- Görsel bilginin yorumlanması (tablolar, grafikler, vb),
- Kelime işlemci ve tablolama programlarının kullanımı (Word, Excell, vb),
- Sözlü/Yazılı sunum yapma (Yazım kuralları, taslak oluşturma, içeriği belirleme, iletişim bilgileri, power point, vb),
- Kaynakça Hazırlama (kitap, makale, web sitesi, vb),
- Gönderme, alıntı yapma, dipnot verme kuralları,
- Bilgi ve bilgi kaynaklarının kullanımına ilişkin Etik/Yasal konular,

Spitzer'in (1998) yayınladığı çalışmasında bilgi okuryazarlığı programları günümüzde bir çok yabancı üniversitede verildiğini belirtmektedir. Bu bağlamda bilgi okuryazarlığı öğrencilere kazandırılması, ulusal akreditasyon kuruluşları tarafından da bir zorunluluk olarak görülmesi, bu programların vazgeçilmezliğinde etkili olmuştur (Seamans, 2001).

2. 1. 5. Bilgisayar Okuryazarlığı Modeli

1950-80 döneminde çok sık duyulan okuryazar, okuryazarlık kavramları kişisel bilgisayarların hayatımıza girmesiyle birlikte bilgisayar okuryazarlığı deyimleriyle yer değiştirmiştir (Yazıcı, 2006). Bilgisayar okuryazarlığını bir dildeki okuryazarlıkla aynı anlama gelecek şekilde bir dili kullanma, okuma ve yazma becerisi olarak da tanımlanabilinir (Leuhramann, 1981). Bilgisayar okuryazarlığı, dijital okuryazarlık kapsamında da değerlendirilmektedir (Wecker, Kohnle ve Fischer, 2007).

Bilgisayar okuryazarlığı, bilgisayarları teknik olan ve olmayan yönleri ile tanıma ve bilgisayarların eğitsel, sosyal, mesleki sonuçlarının farkında olmaktır (Çiçek, 1998). Anderson ve Klassen (1981) ise, bilgisayar okuryazarlığını kişinin, bilgisayarı işlevsel olarak etkili bir biçimde kullanması şeklinde tanımlamışlardır. Akkoyunlu (1996) ise bilgisayar okuryazarlığı, “bilgisayar kullanımını, yaygınlığını ve toplumun bilgisayarlı yaşama nasıl adapte edileceğini inceleyen teknik olmayan bilim dalı” olarak tanımlamıştır. Bilgisayar okuryazarlığı, bilgisayar hakkında ve onun günlük yaşantımızda nasıl işe yaradığı konusunda bilgili olmaktır. Aynı zamanda en azından temel düzeyde bilgisayar kullanabilmektir (Winter, Chudoba ve Gutek, 1997). Başka bir deyişle bilgisayar okuryazarlığı yaşam boyu devam eden bir süreçte öğrencilere ihtiyacı olan bilgisayar programını kullandırabilme becerisidir (Orhan, 1999). Bilgisayar okur yazarı olan bir öğrenciyi şu şekilde tanımlayabiliriz (FEU, 1983):

a. bilgisayar sistemlerinin ne olduğunu anlamak,
b. bilgisayar sözlüğündeki kelimeleri kullanmak,
c. işi ile ilgili olarak bilgisayar kullanmak,
d. bir programın ne olduğunun ve nasıl çalıştığının bilincinde olmak,
e. bilgisayarın ticarette, endüstride ve diğer alanlardaki uygulamalarının farkında olmak,
f. bilgi teknolojilerinin ve sosyal doğurgularının farkında olmak

zorundadır.

OECD’in (1994) yayınlanan çalışmasında "bilgisayar okur yazarlığı" hedeflerini bir öğrencinin ;

- Bir bilgisayar sistemindeki temel olan yazılım ve donamımları kullanabilmesi,
- Uygulama programlarını kontrol edebilmesi ve kullanabilmesi,
- Algoritmik bir yapıdaki problemleri çözebilmesi
- BT'nin en önemli toplumsal, ekonomik ve etik sonuçlarını belirleyebilmesi olarak belirlemiştir.

Literatürde çeşitli tanımlarının olduğu görülen bilgisayar okur yazarlığı, kısaca bilişim konusundaki temel kavramları anlayıp, temel bilgisayar programlarını kendi mesleği içerisinde kullanmak olarak adlandırılabilir (Lupo, 2001; Childers, 2003).

Yukarıdaki tanımlarda da görüldüğü gibi bilgisayar okuryazarlığı, temel düzeyde bilgisayar becerilerine sahip olmak ve var olan bu becerileri teknolojideki değişim ve gelişmelere adaptedebilme becerisidir. Burada önemli olan bilgisayarın sizi kontrol altına alması değil, sizin bilgisayarınızı kontrol altında tutmanız olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla, bilgisayarınıza istediklerinizi yaptırabilme becerisine sahip olduğunuz takdirde, bilgisayar okuryazarı olarak nitelendirebilinir (Morgan, 1997). Yeni teknolojilerin eğitimde kullanılmasıyla öğrencilere "bilgisayar farkındalığı" kazandırılabilinir (Olson, 1988).

2. 2 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde BT ve ECDL ile ilgili daha önce yapılmış bilimsel araştırmalar yer almaktadır.

2. 2. 1 BT ve ECDL ile İlgili Araştırmalar

Uzunboylu ve Özdamlı (2006) yaptıkları araştırmada öğrencilerin internet araçlarını eğitsel amaçlı kullanımına yönelik algıları ortalama puanları yüksekten düşüğe doğru sırasıyla tartışma grupları, elektronik posta ve sohbet programları olduğu sonucuna varmışlardır.

Tezer ve Bicen (2008) “Üniversite Öğretim Elemanlarının E-Öğrenim Sistemlerine Yönelik Hazır Bulunuşluğu” isimli çalışmalarında e-öğrenimin gerçekleştirilebilmesi için öğrenim yönetim sistemlerinin gerektiğini vurgulamışlardır. Blackboard, Olat, Dokeos ve Moodle sistemlerine yer vererek Yakın Doğu Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Bölümü'nden 55 öğretim elemanına e-öğrenim sistemlerinde yer alan araçları kullanıp bu araçlar konusunda katkı getirip getiremeyeceklerini belirlemek amacıyla 20 sorudan oluşan "E-Eğitim Sistemlerine Yönelik Öğretim Elemanlarının Hazır Bulunuşluk Düzeyi Anketi" uygulamışlardır. Özetle e-öğrenim sistemlerini kullananların ortalaması %41.8 kullanmayanların ortalaması ise %58.2 çıkmış, bu sonuca rağmen öğretim elemanlarının öğrenim durumlarından ve de yaşlarından tutumlarına yönelik anlamlı bir farklılığa neden olmadığı saptanmıştır. Bu sonuca göre her öğrenim düzeyinden ve yaştan öğretim elemanlarının e-öğrenim sistemlerine katkı getirebileceği sonucuna varılmıştır.

Oral (2004) "Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları" çalışmasında öğretmen adaylarının interneti kullanma durumlarını belirlemişlerdir. Araştırmanın evreni D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'ne devam eden öğrencilerden (öğretmen adaylarından) oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, veri toplama aracının uygulandığı gün derste bulunan toplam 421 öğrenciden oluşmaktaydı. Araştırma bulguları öğretmen adaylarının; internetin öğretimde kullanımı, araştırmada kullanımı, öğretimde kullanımından hoşlanma, iletişimde kullanımı ve bilgi paylaşımında kullanımına yönelik tutum puanları arasında gözlenen farkın $p<0.05$ düzeyinde anlamlı olduğunu göstermekteydi. Yine bu araştırmanın bulgularına göre, öğretmen adayları interneti, en fazla (%51.5) araştırma ve ödev yapma amacıyla kullanmakta olduğu sonucuna varılmıştı.

Polat (2004) Üniversitesi öğrencilerinin bilgi okuryazarlığına ilişkin konulardaki zorlanma düzeylerini araştırılmıştır. Araştırma kapsamında Hacettepe Üniversitesi (HÜ)'nde 2003-2004 öğretim yılı itibariyle yüksek lisans öğrenimlerine devam eden 262 kişiye anket uygulanmıştır. Öğrencilere uygulanan anketten elde edilen bulgular, öğrencilerin bağlı oldukları enstitü, yüksek lisansta bulundukları aşama ve üniversitede akademik bir görevin olup olmaması bağlamında değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçları şöyle sırlamak mümkündür:

- Yüksek lisans öğrencilerinin bilgi okuryazarlığı becerilerinin her yönüyle gelişmediği görülmektedir.
- ACRL standartlarında geçen ve bilgi okuryazarlığında ilk aşama olarak değerlendirilen "Bilme" kapsamındaki becerilerde yüksek lisans

öğrencileri zorlanmaktadırlar. SBE öğrencileri bu etkinliklerde en çok zorlanan gruptur.

- “Erişim” aşaması kapsamındaki becerilerin geneli anlamında da öğrenciler yetersizdir. SBE öğrencileri pek çok etkinlikte en fazla zorlanan grupken, FBE öğrencileri de kütüphane kullanımına ilişkin konularda daha fazla zorlanmaktadırlar. Akademik görevi bulunan öğrenciler olmayanlara oranla genelde daha az zorlanmaktadırlar.
- Bilgi okuryazarlığının üçüncü aşaması olan “Değerlendirme” bütün olarak düşünüldüğünde, yüksek lisans öğrencileri bu aşamada da zorlanmaktadırlar. SBE öğrencileri pek çok konuda daha fazla zorlanma bildirirken, yüksek lisansın tez aşamasında olma ve akademik göreve sahip olma pek çok konu için zorlanmayı düşüren bir etkendir.
- “Kullanma” aşamasına ilişkin etkinliklerin genelinde de bir zorlanma söz konusudur. SABE öğrencileri en az zorlanan gruptur.
- Öğrencilerin bilgi erişim ve kullanımında etik/yasal kuralların bilinmesi konusunda da bilgi eksiklikleri söz konusudur. Zorlanma düzeylerinde bağlı olunan enstitü, yüksek lisansta bulunulan aşama ve akademik görevin bulunması farklılığa neden olmamaktadır. Bilgi hırsızlığı, bilginin elde edilmesi ve kullanılmasında gizlilik ve güvenlik konularının bilinmesi, bu aşama için en çok zorlanma bildirilen konular olduğu ortaya çıkmıştır.

Kurbanoğlu ve Akkoyunlu (2007) öğrenmeyi yaşam boyu devam eden bir süreç olarak kabul eder ve eğitim alanındaki gelişmelere ve değişime kolaylıkla ve hızla uyum sağlayabildiğini vurguladı. Bu durumda, öğretmen eğitimini bilgi okuryazarlığını içerecek şekilde geliştirmek gerekli hale gelmekte sonucu ortaya çıkmıştır.

Çavuş (2007) hayatımızın vazgeçilmezi olan teknolojinin, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) ve Bilgisayar Enformatik Sistemleri (BES) bölümlerinin öğrencilerinin mesleki hayatlarındaki öneminin oldukça yüksek olduğunu vurguladı. Çalışma; Yakın Doğu Üniversitesi’ndeki her iki bölüm öğrencilerinin, teknolojinin ayaklarına kadar taşıdığı bilgi ve iletişim araçlarını kullanım sıklıklarını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya, BÖTE (84) ve BES (79) bölümlerinden olmak üzere toplam 163

öğrenci katılmıştır. Bilgi ve iletişim araçlarından web tabanlı e-posta, chat, forum, web tabanlı multimedia destekli Messenger (Yahoo, Hotmail, Ceptemsn, Skpy vs.), SMS, MMS gibi servisler araştırmada yer almışlardır. Araştırma sonunda öğrencilerin, teknolojideki yenilikleri yakından takip etmekle kalmayıp bütçelerinin elverdiği ölçüde satın alıp kullandıkları ve bölümlerinin teknoloji ile yakından ilişkileri olduğunu farkında oldukları sonucuna varılmıştır. Veri sonuçları doğrultusunda öğrencilere mesleki hayatlarıyla ilgili geleceğe dönük önerilerde bulunulmuş ve bilgi iletişim araçlarını eğitimde daha sık ve verimli kullanmaları bağlamında önerilerde bulunulmuştur.

İnceoğlu (2004) araştırmasında çağımızda bir öğretmenin bilişim teknolojileri konusunda hangi yetkinliklere sahip olması gerektiğini tartışmış ve bunun bir sertifikasyonla nasıl belgelendirileceği konusuna yanıt verilmiştir.

Özdamlı, Çavuş ve Uzunboylu (2006) yaptıkları çalışmalarında kütüphanelerin bir öğrenme ortamı olarak öğrenenlere sunduğu hizmetler değerlendirilmiş. Bu amaç doğrultusunda kütüphaneler Katalog Tarama, Web Sitesi, Mevcut Donanımlar, Personel ve Materyaller açısından incelenmiştir. Araştırma genel tarama modeline göre yürütülmüş ve veri toplama aracı olarak "Kütüphanalerin öğrenenlere sunduğu hizmetin kalitesi" veri toplama aracı kullanılmıştır. Örneklem olarak Kuzey Kıbrıs'taki üniversite kütüphanaleri ve Lefkoşa'da bulunan AKM Kütüphanesi kullanıcılarına uygulanmıştır. Sonuç olarak,

- Kütüphanelerdeki mevcut donanımların yeterliliğine ilişkin yapılan çalışmada YDÜ kütüphanesi aleyhine GAÜ kütüphanesi arasında fark olduğu tespit edilmiştir.
- Kütüphane personeli yeterliliğine ilişkin yapılan çalışmada kütüphaneler arasında fark bulunamıştır.
- Kütüphane materyallerinin yeterliliği bölümünde kütüphaneler arasında farklılık görülmemiştir.
- Kütüphane ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin kullanıcı görüşlerinde bir fark görülmemiştir.

- Kütüphane materyallerine ulaşım kolaylıkları açısından bakıldığı zaman GAÜ aleyhine DAÜ ile YDÜ arasında farklılık görülmüştür.
- Kütüphane kullanıcılarının yönlendirme işaretlerinin yeterliliğine ilişkin görüşlerinde YDÜ-DAÜ ve YDÜ-GAÜ kütüphaneleri arasında YDÜ kütüphanesi lehine farklılık görülmüştür.
- Kütüphane kullanıcılarının hizmet saatlerinin bilinmesine ilişkin görüşlerinde kütüphaneler arasında farklılık görülmemiş olarak ortaya çıkmıştır.

Akkoyunlu (1996) yaptığı araştırmada öğrencilerin bilgisayar kullanma konusunda deneyimlerinin onların bilgisayara karşı tutumlarını nasıl etkilediği, kız ve erkek öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin aldıkları bilgisayar derslerinin sayısı arttıkça, bilgisayar konusunda deneyim kazandıkça bilgisayara karşı kaygılarının azaldığı, kendilerine olan güvenlerinin ve bilgisayara karşı sevgilerinin arttığı ortaya konurken, kız ve erkek öğrencilerin bilgisayara karşı tutumları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

TBD Kamu-BİB VI Toplantısı sonrasında oluşturulan raporlarda; "Toplumu oluşturan bireylerin bilişim teknolojilerini kullanabilir donanımda olmasının, o topluma hız ve dinamizm kazandıracağı ve bireyin doğumundan ölümüne değin bilgi teknolojilerini kullanabilir olmasının gerekliliği" üzerinde durulmuştur. Ayrıca ülke koşulları göz önüne alındığında bireylerin teknoloji farkındalığından ve kullanımından uzak olması ile bireyler arasındaki sayısal uçurumun günden güne artmakta olduğu belirtilmiştir. Bunun önüne geçebilmek için yapılması gereken en önemli adımlardan biri de yediden yetmişe bilgisayar okuryazarlığı seferberliği başlatılması gerekliliğidir. Bu seferberliğin, öncelikli olarak okullar ve halk kütüphaneleri, daha sonra tüm kamu kurumları kullanılarak genişletilebilmesinin çözüm olabileceği belirtilmiştir. Küçük çaplı bilgisayar eğitim merkezleri, halk eğitim programları bölgelerin çalışma ve kültürel özelliklerine göre özel olarak oluşturulması gerektiğinin altı çizilmiştir (7'den, 2004).

Tüfekçi (2006) çalışmasında bilgi teknolojileri alanında sertifikasyonun önemini, vurgulanılmıştır. ECDL sertifika programının uygulama modeli ile birlikte dünyadaki ve ülkemizdeki uygulamaları tartışmıştır.

Şenel ve Seferoğlu (2009) Türkiye'de son yıllarda yoğunlaşmakta olan ECDL çalışmaları incelenmişlerdir. Sonuç olarak Türkiye'de bilgisayar kullanım oranı çok düşük seviyede olduğu ve bu oranın büyük bir kısmını da müzik dinlemek, sohpet gibi amaçlarla kullanılmakta olduğu ortaya çıkmıştır.

ECDL (2003) TBD öncülüğünde Türkiye'ye kazandırılan ECDL sertifikasına katılımı artırmak için "Bilgisayar Okur Yazarlığı Destek Kampanyası" düzenlemiştir. 88 ülkede geçerliliği olan ECDL Sertifikası, bireylerin hem temel ve ileri düzeyde bilgisayar kullanım yeterliliklerini ispatlıyor hem de Türkiye'de ve yurtdışında kolay iş bulma olanağı sunmaktadır. Sonuçta bu belgeye sahip olanlar uluslar arası çapta bilgisayar okuryazarı olarak kabul edilmiştir.

Korkmaz ve Mahiroğlu (2009) üniversiteyi yeni kazanmış öğrencilerin bilgisayar okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik çalışma yapmışlardır. Çalışma grubunu 157 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan; 30 soruluk ve Kr-20= 0.81 olan bir başarı test kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma ve tek yönlü varyans analizi kullanılmış ve 0.05 manidarlık düzeyi esas alınmıştır ve şu sonuçlara varılmıştır: Öğrencilerin çok azı kendilerini bilgisayar okuryazarı olarak görebilmekte ve bu öğrencilerin büyük kısmı ya bilgisayar okuryazarlık becerilerine sahip değil, yada alt düzeyde bilgisayar okuryazarlık becerilerine sahiptir. Erkek öğrencilerin okuryazarlık düzeyleri, kız öğrencilerden yüksektir Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri en yüksek iken, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin bilgisayar okuryazarlık düzeyleri ise en düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM III

Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası

(European Computer Driving Licence, ECDL)

3. 1 European Computer Driving Licence (ECDL) Nedir?

ECDL dünyaca tanınmış bir sertifasyon programıdır. ECDL'in özellikleri ise şöyle sıralanabilinir (http://ecdl.aku.edu.tr);

a) Avrupa Profesyonel Bilişim Dernekleri Konfederasyonu (CEPIS) tarafından kurulmuş olan ilk ve tek sertifikasyon programıdır.

b) Bilimsel olarak yapılandırılmış bir sınav metodu uygulanır.

c) Sınavı uygulayandan bağımsız, standart "müfredatlar " uygulanır.

d) Değerlendirme prosedürü harfi harfine yerine getirilir ve doğru sonucu en güvenilir şekilde verecek olan standart bir notlandırma sistemi uygulanır.

e) Türkiye'de yapılacak olan sınavlar, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) üyelerinden oluşan özel bir Gözetim Kurulu'nun gözetimi altında gerçekleşir.

Şekil 1'de görüldüğü gibi ECDL eğitimi için uygun olan kesimleri şu şekilde sıralayabiliriz (http://ecdl.aku.edu.tr);

a) Özel ya da kamu sektöründe çalışanları,
b) Üst düzey yöneticileri,
c) Her alandaki meslek sahipleri,
d) Öğrenciler,
e) İş arayanlar,
f) Çalışanların bilgisayar becerilerine yönelik kalitesini, verimliliğini garanti altında almak isteyen büyük ya da küçük ölçekli, uluslararası, özel ya da kamu sektöründeki her şirket için uygun bir belge niteliğindedir.

Şekil 1. ***Hedef kitle segmentasyonu***

Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası bireylere, işverenlere ve topluluklara getirdiği çeşitli faydalarından dolayı evrensel bir program olarak tanınmaktadır (http://www.bilgitoplumu.net/yaf/Default.aspx?g=posts&t=210).

Birey için faydaları;

- Gerekli BT yetkinliği seviyesini arttırır.
- Bigisayar kullanmada kendine güveni arttırır.
- Uluslararası tanınmış nitelik sağlar.
- İş alışkanlıkları ve iş beklentilerini geliştirir.
- Bulunduğun platformdan daha yüksek bir IT eğitim seviyesine geçiş sağlar.

İşveren için faydaları;

- Üretkenliği arttırır
- Maliyetleri düşürür
- Çıktıların kalitesini arttırır
- Boşa giden zamanı azaltır
- BT kaynaklarını kullanımını geliştirir
- BT yatırımları üzerinde daha iyi bir geri dönüş sağlar
- Bilgisayar kullanım yetkinliği için somut ölçüm kriteri oluşturur

Toplum için faydaları;

- Bilgisayar becerilerinde genel yetenek seviyesine yükseltir
- Bilgisayar okur-yazarlığını arttırır
- Bigi toplumuna geçiş yolu yaratır
- Eğitim ve sınav servislerinde ve diğer sektörlerde çalışma alanı oluşturur

Seferoğlu (2009) çalışmasında sertifikanın kendisi tüm Dünya'da tanınmış ve kabul görmüş bir program olduğu için birçok alanda ECDL sahibi bireylere çeşitli avantajlar sağlamakta olduğunu belirtmiştir.

ECDL bireylerin önceden belirlenen bir düzeyde bilgisayar yetkinliklerini ispatlamak üzere ilk olarak 1994 yılında Finlandiya da ortaya çıkmıştır. ECDL'ın amacı, tüm dünyada aynı prosedür ve metodları uygulayarak gerek mesleki gerekse kişisel kapasitede bilgi teknolojileri ve bilgisayar becerileri konusunda uygulanabilir bilgi yeterliliğini belgelemektir (www.ecdl.org.tr). Sadece iş sahibi olmak isteyenlere avantaj sağlamak değil, aynı zamanda hızla gelişen bilişim sektörüne uyum sağlayan bireyler kazandırmayı hedeflemektedir (http://www.btinsan.com/).

Avrupa Birliği ülkelerindeki çabalar CEPIS bünyesinde yapılan çalışmalar sonuca ulaşmış ve TBD de üye olduğu CEPIS tarafından 1997 yılında kurulan ECDL Vakfı (ECDL-F) tüm Avrupa ve giderek dünyada geçerli bir sertifikasyon programı oluşturmuştur (Tüfekçi, 2006). ECDL sistemini hazırlayan ECDL-F da kendisine ilke olarak; toplumların bilgi toplumlarına dönüşmesini sağlamak, yaşam boyu eğitimi desteklemek, üretkenliği artırmak gibi kazanımları belirlemiştir (Seferoğlu, 2009). ECDL-F Avrupa'nın üst düzey ve önde gelen bilgisayar dernekleri tarafından kurulmuş, kar amacı gütmeyen bir kuruluştur (Seferoğlu, 2009). Merkezi Duplin, İrlanda'dır (ecdl.aku.edu.tr). Bu çalışmalara paralel olarak Şekil 2' de görüldüğü gibi özetlemek mümkündür. ECDL-F'nın CEPIS tarafından ECDL' in tüm ülkelerde eşit şekilde yürütülmesi ve geliştirilmesini sağlamak amacıyla kurulmuş ECDL programının garantörüdür. Ayrıca CEPIS ve ECDL-F'ın, Türkiye üyesi TBD'dir (ecdl.aku.edu.tr).

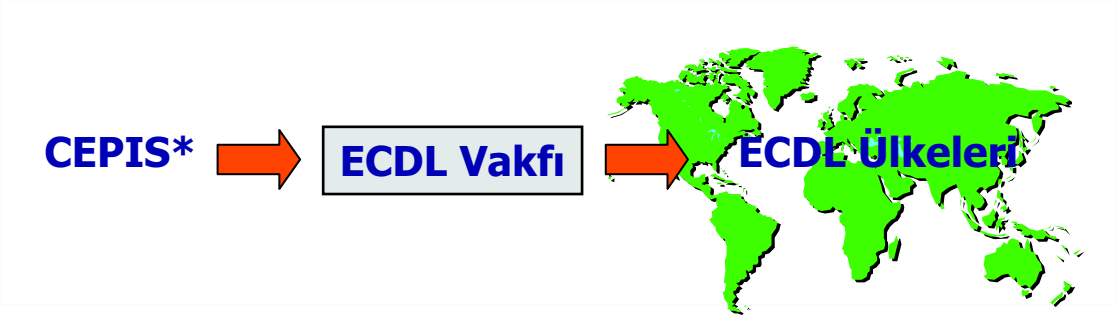

Şekil 2. ***ECDL kimliği***

ECDL, bireyin bilgisayar kullanımı üzerine yetkinliklerinin uluslararası alanda kabul edilmiş bir kanıtıdır. Nasıl ki, sürücü belgesine sahip olan sürücünün araba kullanabilme becerisinin kabul edilmiş bir kanıtı ise, ECDL de böyle bir işleve sahiptir. BT ve bilgisayar becerilerinin uluslararası standartının olması okullar, öğrenciler ve çalışanlar için büyük öneme sahiptir. Böyle bir standardın olması değişiklikleri ve farkları elimine ederek öğrenci değişimini kolaylaştırır (Caspo, 2002). Seferoğlu'nun (2009) da vurguladığı gibi ECDL yeterliklerine sahip olan birey günümüz dünyasında çok önemli bir yetenek olan bilgisayar okuryazarlığı becerilerini kazanmış olacağı için hayatının her alanında daha az sorunla karşılaşması beklenmektedir. Literatürde değişik kaynaklarda çeşitli tanımlar bulunmakla beraber, bilgisayar okur yazarlığı bilişim konusundaki temel kavramları anlayıp, temel bilgisayar programlarını kendi mesleği içerisinde kullanmak olarak adlandırılabilir (Lupo, 2001; Childers, 2003).

3. 2 ECDL Sertifika Programının Yapısı

Bilişim teknolojileri kavramı üç ayrı dal içinde toplanmıştır (İnceoğlu, 2004).

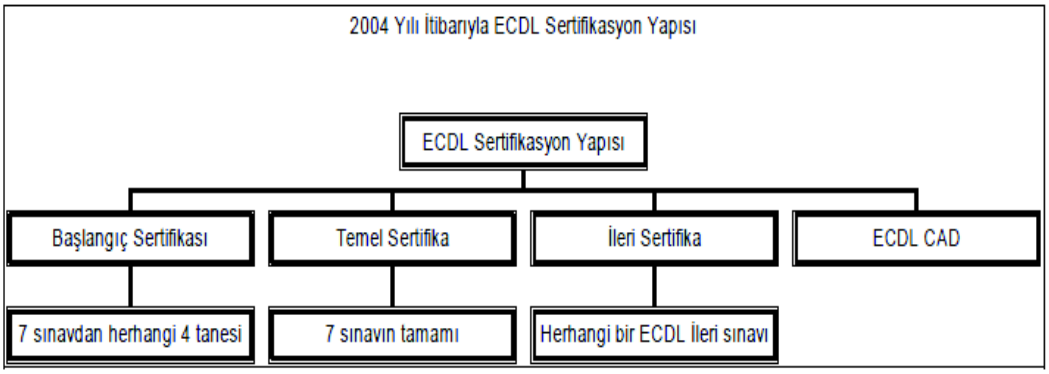

Şekil 3. ***ECDL sertikasyonun yapısı***

İlk dal, temel bilgisayar okuryazarlığı kavramlarını içermektedir. Bilgisayar okur-yazarlığı olarak verilen yetkinlik Şekil 3'de görüleceği üzere yedi ayrı alt başlık şeklinde toplanabilir (www.ecdl.org.tr):

- İlk bölüm, donanım, yazılım, bilgisayar ağı, güvenlik gibi temel bilgisayar kavramlarını içeren teorik bölümdür.
- İkinci bölümde ise, dosyalarla ilişkili kavramlar ve yetkinlikler, işletim sistemi bakış açısıyla incelenmektedir. Burada beklenen yetkinlik, kullanıcının, grafik kullanıcı arabirimini kolaylıkla ve dosyalama sistemini kullanmasıdır.
- Yetkinliğin, kelime işlemci programı kullanımı bölümünde ise, bir metnin yazılması, düzeltilmesi, yazıcıdan bastırılması gibi temel kavramlar sınanmaktadır.
- Dördüncü bölümde, bir hesaplama tablosunun oluşturulması, düzeltilmesi, temel formüllerin yazılması, temel grafiklerin çizdirilmesi ve bunların yazdırılması gibi kavramlar sınanmaktadır.
- Beşinci bölümde ise, bir veri tabanının oluşturulması, kayıt eklenmesi, kayıt silinmesi ve güncellenmesi, veri tabanından rapor elde edilmesi gibi yetkinliklerin incelendiği veri tabanı bölümü yer almaktadır.
- Altıncı bölümde, bir sunumun hazırlanması, değiştirilmesi, değişik şablonlara göre ayarlanması ve yazdırılması gibi yetkinlikler incelenmektedir.
- Yedinci bölüm olan iletişim bölüm ise, İnternet ve arama makinası kullanma, elektronik posta gönderme ve alma kavramları incelenmektedir.

İkinci dal, ileri kelime işlemci programı kullanımı, ileri tablolama programı kullanımı ve ileri sunu programı kullanımı, ileri veri tabanı programı kullanımını içeren ve her sınavın ayrı ayrı alınabileceği ileri daldır (İnceoğlu, 2004). Kullanıcının başarılı olduğu her sınav için ayrı bir sertifika düzenlenmektedir.

Üçüncü yetkinlik dalı ise, ECDL (Computer Aided Design (CAD)–Bilgisayar Destekli Tasarım (BDT)) sertifikasyonudur. Burada, herhangi bir BDT yazılımı kullanılarak 2 boyutlu tasarım yapılması beklenmektedir (İnceoğlu, 2004) .

Tüfekçi (2006) de yayınladığı çalışmasında yedi temel modülden başka gelişmekte olan ihtiyaçlara yönelik ECDL müfredat programlarının da çok yakında kullanıma hazır hale gelmesinin planlanmasının yapıldığını belirtmektedir.

Bu modüller;

- Eğitmenler için ECDL,
- Bilgi Teknolojisi Yöneticileri için ECDL,
- Çocuklar için ECDL,
- ECDL CAD,
- Engelliler için ECDL,
- ECDL Sertifikalı Eğitmenler için ECDL,
- ECDL Web Dizayn.

Tablo 1 ***ECDL programı***

ECDL Müfredatı • Kelime işlemci • Hesap çizelgesi • Veritabanları • Sunum	Her bir modül ayrı ayrı bir sertifika, toplam 4 sertifika ECDL İleri Kelime işlemci ECDL İleri Hesap çizelgesi ECDL İleri Veritabanı ECDL İleri Sunum
ECDL CAD Bilgisayar destekli çizim uygulamalarında pratik yetkinlik	ECDL CAD
ECDL Web Temel Web tasarım uygulamalarında pratik yetkinlik	ECDL Web Temel
ECDL Image Maker Image Maker uygulamalarında pratik yetkinlik	ECDL Image Maker

ECDL'nin sertifikasyon yapısını Tablo 1'de görüldüğü gibi özetlemek mümkündür (Seferoğlu, 2009). ECDL'nin sürekli güncellenen müfredatını ise TBD'in sitesi olan http://www.tbd.org.tr/ecdl/ecdl-mufredati.html adresinden ulaşılabilir.

3. 3 ECDL Sınav Yöntemi

ECDL programın temel dayanağı, sertifika sınavlarındaki ciddiyet ve bunun sürekliliğidir. Bu amaçla üç kademe sınav denetim sistemi işletilmektedir. Şekil 4'de görüleceği üzere Türkiye'de ECDL-F, TBD ve sınav organizasyon şirketinin denetimleridir (Sunay, 2001). Şekil 4'da ECDL'ın Türkiye için verilen denetim örneği aynı prosedur altında olduğu için tüm dünya için de geçerlidir.

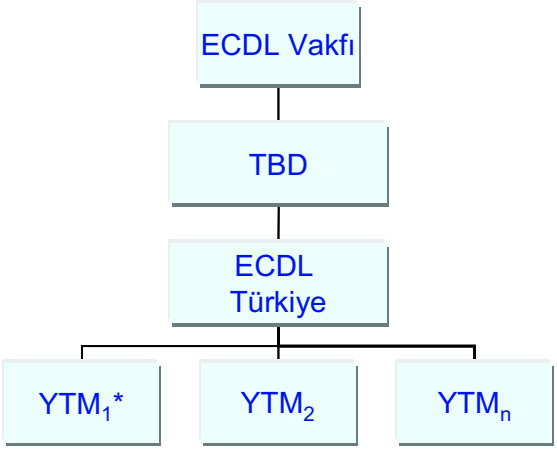

Şekil 4. ***Sınav denetim sistemi***

Tüfekçi'nin (2006) da yayınladığı çalışmasında ECDL Sertifika Programı, Yetkili Test Merkezleri (YTM) vasıtasıyla yürütülmektedir. YTM olmak isteyen kuruluşlar ECDL Yetkili Test Merkezi Başvuru formu (Ek 4) ile ECDL'e başvururlar. YTM olmak üzere başvuran Test Merkezi adayları, Sınav Değerlendirme Merkezi tarafından eğitilmiş denetçiler tarafından denetlenir. Test Merkezi koşullarına uygun merkezler ile düzenlenen denetim raporu sonuçları doğrultusunda ECDL Test Merkezi anlaşması yapılır. ECDL sınavlarına katılmak isteyen adaylar, Yetkili Test Merkezlerine başvururlar ve Test Merkezleri her aday için Yetkinlik Kartı (Ek 5) düzenler. Başvuru sırasında hangi sertifika programı için başvurduklarını belirtirler. Yetkinlik kartı düzenlenen adayların uygulaması gerekenleri şu şekilde sıralayabiliriz (www.ecdl.org.tr);

- Her testin süresi 45 dakikadır.
- Bölüm 1: Çoktan seçmeli sorular.
- Bölüm 2-7: Uygulamalı yetkinlik testleri.

Aday aşağıdaki şartlarla tüm testlere katılabilir:

  - Herhangi bir sıra ile,
  - Dünya çapında herhangi bir ECDL Test Merkezin'de,
  - Tercih ettiği herhangi bir yazılım dili ve versiyonunda.
  - Test örnekleri (Ek 7) ECDL Türkiye'nin web sayfasından temin edilebilir.

Sınav uygulandıktan sonra sınav disketleri sınav değerlendirme merkezine gönderilir ve on beş iş günü içinde değerlendirilerek sonuçlar Test Merkezlerine bildirilir. Test Merkez'leri adayların sonuçlarını bildirdikten sonra tamamlanmış yetkinlik kartlarını sınav değerlendirme merkezine gönderirler. Sınav değerlendirme merkezi düzenlenen ECDL sertifikalarını on beş gün içinde Test Merkezine göndermekle yükümlüdür (Tüfekçi, 2006).

Test Merkezin'de olması gereken şartları şu şekilde sıralayabiliriz (www.tbd.org.tr);

- Telefon hatt/faks
- E-mail adresi
- Fotokopi makinası
- Özellikle test için ayırlmış en az bir oda
- Acil çıkış ve acil çıkışı gösteren tabelalar
- Çalışır durumda yangın söndürme ve önleme sistemleri
- Elektrik kesintisi için önlemler
- Yeterli ışıklandırma
- Yeterli havalandırma
- Oda sıcaklığının makul seviyelerde olmasını sağlayan ısıtma ve soğutma sistemleri
- ECDL sınav notlarını vs. saklayabilmek için kilitli ve güvenli bir oda
- ECDL ile ilgili konulardan sorumlu bir test merkezi yetkilisi

- Her test odasında görevlendirilmek üzere en az bir test sorumlusu. Test merkezinde toplam iki test sorumlusu bulundurulmalıdır. Test merkezi yetkilisi aynı zamanda test sorumlusu olarakta görev yapabiliri.

Yedi bölümden oluşan ECDL testlerini ve ECDL ileri testlerini gerçekleştirebilmek için gerekli yazılım ve donanım için olması gereken şartlar ise şu şekilde sıralanabilir (www.tbd.org.tr);

- Her sınav odasında sınav esnasında kullanılmak üzere en az beş kişisel bilgisayar (Pentium II/350 MHZ , 64 MB RAM –bu özelliklere eş değeri veya üstü özelliklere sahip)
- Sınav esnasında kullanılmayacak, sunucu (server) olarak servis verecek bir kişisel bilgisayar. Bahsi geçen tüm bilgisayarlar bir ağa (yerel ağ) 10 veya 100 Mbp ile bağlı olmalıİ
- İşletim sistemi olarak Windows 98, eş değeri veya üstü
- Sunucu (server) işletim sistemi olarak Windows 2000, eş değeri veya üstü
- Microsoft Office 2000 uygulamaları (Türkçe veya İngilizce olarak), eş değeri veya üstü
- Microsoft Internet Explorer 5.0 ve Outlook Express, eş değeri veya üstü
- Her sınav odasında bir lazer yazıcı veya her dört kişisel bilgisayara en az bir inkjet yazıcı
- Mesaj sunucu ve İnternet bağlantı hızı her kişisel bilgisayar için 56 kbs ve/veya daha fazla olmalıdır.

3. 4 ECDL Uygulamaları

E-Avrupa süreci kapsamında ECDL'in Avrupa Birliğinde geçerli sertifika olması benimsenmiştir. ECDL, e-Avrupa projesinin en önemli yapıtaşlarından biridir ve bir sertifika sistemi haline dönüşmüştür. Avrupa ülkeleri dışında da yaygınlık kazanmaya başlayan program, bu ülkelerde ECDL ismi altında çalışmakta, dünya coğrafyasının çok büyük bir bölümüne ulaşmaktadır (Tüfekci, 2006).

AB ülkeleri dışında bulunan ülkelerde ise, Uluslararası Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ICDL) adıyla sunulmaktadır (İnceoğlu, 2002).

3. 4. 1 Dünyada ECDL Uygulamaları

ECDL, programı 2 milyona yakın insanın katılımıyla tüm dünyada 55'den fazla ülkede yürütülmektedir (Carpenter, 2002). İstatistiklere göre günümüzde tüm dünyada 148 ülkede ve 32 dilde sunulmaktadır. 22.000.000 test merkezi ve 7.000.000 sertifika adayı bulunmaktadır. Türkiyede ise 25 şehirde 4 dilde sunulan ECDL 100 test merkezinde uygulanmakta ve 5.000 ECDL adayı bulunmaktadır. Tablo 2'de ECDL programı uygulanan ülkeler görülmektedir (http://www.ecdl.org.tr/content.asp?NewID=000000000000016.TU&action=1).

Tablo 2. *ECDL ülkeleri*

Avrupa Topluluğu		Diğer Avrupa Ülkeleri	
Avusturya	Macaristan	Estonya	Türkiye
Belçika	Çek Cumhuriyeti	İsviçre	Bosna
Fransa	Polonya	Norveç	Rusya
Almanya	Litvanya	Romanya	Beyaz Rusya
Danimarka	Letonya	Latviya	Lihtenştayn
Yunanistan	Slovenya		Ukrayna
İspanya	Malta		
İtalya	Güney Kıbrıs		
Portekiz	Slovakya		
İsveç	Yugoslavya		
İrlanda			
Lüksemburg			
İngiltere			
Hollanda			
Finlandiya			

AB kamu'da ECDL (ecdl.aku.edu.tr);

- *Avusturya:* Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Araştırma ve Teknoloji Bakanlığı, Savunma Bakanlığı
- *Almanya:* Bilim ve Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Savunma Bakanlığı
- *Danimarka*: Eğitim Bakanlığı, Bilgi ve Teknoloji Bakanlığı

- *Fransa:* Ticaret ve Endüstri Bakanlığı
- *Hollanda:* Eğitim Bakanlığı
- *İngiltere:* Eğitim Bakanlığı, Savunma Bakanlığı, Meclis, Çalışma Bakanlığı, Ulusal Sağlık Teşkilatı, Belediyeler ve Dernekler
- *İrlanda:* MEB
- *İsveç:* MEB, Çalışma Bakanlığı
- İtalya: MEB, Üniversiteler, Çalışma ve Toplumsal Refah Bakanlığı, Silahlı Kuvvetler
- *Macaristan:* MEB, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- *Norveç*: MEB, Gelişim ve Bilim Dairesi
- *Polonya:* MEB
- *Portekiz:* Çalışma Bakanlığı, Ulusal Yönetim Enstitüsü tarafından desteklenmekte ve uygulanmaktadır.

3. 4. 2 Türkiye de ECDL Uygulamaları

Sunay'ın (2002) de yayınladığı çalışmada TBD, ECDL sınav ve sertifikasyon programını Türkiyede uygulanabilmesi için çalışmalarına 2000 yılında başlamıştır. TBD-ECDL Çalışma Grubu bünyesinde başlayan çalışmalar 2001 yılında sonuçlanmış ve hem ECDL-F yapılan yazılı başvuru hem de uygulama modelleri konusunda somut adımlar atılarak sürdürülmüştür. Web sitesi ve e-posta yoluyla yapılan duyurular sonucunda gelen teklifler içerisinde önerilen model, TBD Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş ve ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş. alt-lisans verilerek kuruluş çalışmalarına başlanmış olduğunu belirmiştir.

Malasef yapılan araştırma sonuçları Türkiye' de bilgisayar kullanma oranlarının halen daha düşük olduğunu göstermektedir (http://www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/2008 Hanehalki Anketi.pdf).

T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumunun 2008 yılı Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilen *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması* sonuçlarına göre hanelerin yalnızca % 24.5'i İnternete erişim imkânına sahiptir. İnternete bağlanmayan hanelerin % 29.6'sı evden İnternete bağlanmama nedeni olarak İnternet kullanımına ihtiyaç

duymadıklarını belirtmişlerdir (http://www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/2008 Hanehalki Anketi.pdf).

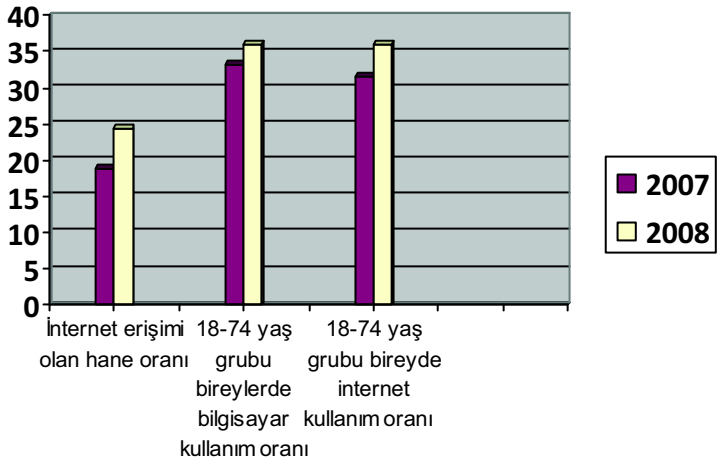

Şekil 5. ***Temel göstergeler 2007-2008***

Aynı araştırma sonuçlarına göre Seferoğlu'nun 2009'da yayınladığı çalışmasında 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerinin bilgisayar ve İnternet kullanım oranları sırasıyla % 38.1 ve % 35.8'dir. En son kullanılan zaman dikkate alındığında ise, 2008 yılı Ocak-Mart döneminde 16-74 yaş grubu hanehalkı bireylerinin % 34.3'ü bilgisayar kullanmakta olup, bu bireylerin % 62.4'ü hemen hemen her gün bilgisayar kullanmaktadır. Yani hemen her gün bilgisayar kullanan bireyler yalnızca %21.4'e denk gelmekte olduğunu belirtmiştir.

Tablo 3. ***En son kullanım zamanına göre 16-74 yaş arası bireylerin bilgisayar ve İnternet kullanım durumları***

2008

En son kullanım zamanı		Bilgisayar			İnternet		
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Bilgisayar ve İnternet kullananlar	Türkiye	38.0	47.8	28.5	35.9	45.4	26.6
	Kent	45.2	55.8	34.9	43.1	53.5	33.1
	Kır	20.6	28.4	13.1	18.3	26.0	10.9
Son üç ay içinde (Ocak-Mart 2008)	Türkiye	34.0	43.6	24.8	32.2	41.3	23.3
	Kent	40.9	51.4	30.7	39.1	49.2	29.2
	Kır	17.5	24.7	10.6	15.6	22.3	9.2
Üç ay - bir yıl arasında	Türkiye	1.8	2.2	1.5	2.2	2.6	1.8
	Kent	2.1	2.4	1.8	2.5	2.7	2.3
	Kır	1.1	1.6	0.7	1.4	2.4	0.5
Bir yıldan çok	Türkiye	2.1	2.0	2.2	1.5	1.5	1.5
	Kent	2.2	2.0	2.4	1.6	1.6	1.6
	Kır	2.0	2.1	1.8	1.3	1.3	1.2
Hiç kullanmadı	Türkiye	62.0	52.2	71.5	64.1	54.6	73.4
	Kent	54.8	44.2	65.1	56.9	46.5	66.9
	Kır	79.4	71.6	86.9	81.7	74.0	89.1

Tablo 3'de belirtilen bu oranların artırılması, günümüze hitap edebilen bireylerin yetiştirilmesi, bireylerin bilgisayar teknolojilerine yakınlaşmaları sağlamak için Türkiye çapında çeşitli kampanyalar başlatılmıştır (Seferoğlu, 2009).

a) *"Türkiye Okuyor Kampanyası" Projesi:* 3 Ocak 2008 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği tarafından yayınlanan emirle;

- "Türkiye Okuyor Kampanyası" başlatılmıştır.

- Kampanyanın süresi 4 yıl olarak belirlenmiş ve hedef kitle olarak toplumun her kesimi belirlenmiştir.
- Kampanyanın gerekçesi ise (Bilgisayar okur-yazarlığı çerçevesinde) bilgisayar okur-yazarlığı konusunda bilgi ve beceri kazanmış nitelikli insan gücünün erken yaştan itibaren yetiştirilmesinin bilgi toplumunun gereği olarak gösterilmiştir.

Kampanyanın gerçekleşmesi sürecinde TBD ile çeşitli etkinlikler planlanmıştır (http://www.ecdl.org.tr/attach/meb_tbd_ecdl_protokolu.pdf).

Bunlar;

- Eğitim içeriklerinin planlanması ve geliştirilmesi,
- Öğrenme ortamlarının hazırlanması,
- Eğitim ortamı ve uygulama planının yapılması,
- Gerektiğinde eğitim gönüllüleri platformunun kurulması,
- TM kurulması ve ECDL sertifikasyon sisteminin kurulması.

b) "Dijital Uçurumun Kapatılması" Projesi:

- "Bilgisayar Bilmeyen Kalmayacak" projesi olarak da bilinen bu proje, Türkiye'de sayısal uçurumun kapatılması hedefi ile seksen bir ilde 1.000.000 gence internet tabanlı ECDL eğitimi fırsatı sunmayı hedeflemektedir.
- Projenin süresi 30 ay, bütçesi 750.000 $
- Projenin öncelikli hedef kitlesini 30 yaş altındaki dezavantajlı gençler oluşturmaktadır.
- Projede genç kızlar ve kadınlar ön plana çıkarılmıştır.
- Bu proje kapsamındaki eğitimlere (www.bilgitoplumu.net) adresinden ulaşılması mümkündür.
- E-öğrenme yolu ile gençlere ulaştırılacak MS Office 2007 eğitimi Microsoft Office, Word, Excel, PowerPoint, Outlook ve Access eğitim paketinden oluşmaktadır.
- Gönüllü eğitmenler aynı zamanda bilgisayar ve internet bilgisi olmayan dezavantajlı gençlere yüz yüze akran eğitimleri yoluyla temel seviyede bilgisayar eğitimi ulaştıracaktır (http://www.undp.org.tr/Gozlem2.aspx?WebSayfaNo=17).

c) *“Bilgisayar Okur-Yazarlığı Seferberliği” Projesi:*

- TBD, “bilgisayar okuryazarlığı seferberliği” adında bir proje başlatmıştır. Dört yıl içinde bir milyon kişiyi sahibi yapmayı hedefleyen seferberlik 19 Haziran 2008 tarihinde başlatılmıştır.
- Bu seferberlik için MEB ile de işbirliği yapan TBD, MEB’e bağlı otuz bir ilde toplam otuz altı Halk Eğitim Merkezi’ni ECDL YTM olarak belirlemiştir (http://www.telepati.com/temmuz08/haber26.htm).

d) *Üniversitelerdeki Uygulamalar:*

Türkiyedeki bazı üniversiteler ECDL yetkili test merkezi olarak ECDL sertifikaları için kurs düzenlemekte ve sertifika sınavlarını yürütmektedirler (Seferoğlu, 2009). Bu üniversiteler;

- Sakarya Üniversitesi,
- Afyon Kocatepe Üniversitesi,
- Karadeniz Teknik Üniversitesi,
- TOBBETÜ,
- Mersin Üniversitesi,
- Beykent Üniversitesi (ECDL sahipleri ilk yıl sunulan Bilişim dersinden muaf sayılmaktadır.),
- Anadolu Üniversitesi,
- Ankara Üniversitesi (Ankuzem),
- Galatasaray Üniversitesi,
- Selçuk Üniversitesi,
- Erciyes Üniversitesi
- Fatih Üniversitesi.

Ege Üniversitesi’nde öğrenci, öğretim üyesi ve memurları ECDL sertifikası sahibi yapmak üzere çalışmalar yapılmaktadır (İnceoğlu, 2002).

e) *MEB’nın Çalışmaları:* (Seferoğlu, 2009) ;

- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, yeni bir “İlköğretim Bilgisayar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı” hazırlamıştır.

- 2007 yılında uygulanmasına başlanan yeni öğretim programı bu alanda birçok yeniliği öğretme-öğrenme süreçlerine yansıtmayı amaçlamaktadır.
- İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı incelendiğinde içeriğin uluslararası bir standart olan ECDL içeriğiyle örtüştüğü gözlenmektedir.
- Bilgisayar dersi öğretim programının, bu yönüyle uluslararası standartlara uygun olduğu anlaşılmaktadır.

3. 4. 3 Kıbrıs'ta ECDL Uygulamaları

Eğitim ve Kültür Bakanlığı ile Kıbrıs Pedagojik Enstitüsü bütün kamu ortaokulları öğretmenleri için ECDL eğitimi ve testi sağlamıştır. Eğitim ve Kültür Bakanlığı iki zorunlu eğitim seçeneğinden biri olarak ECDL eğitim sertifikaları kamu ortaokullarındaki bütün Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri için mevcuttur (www.ecdl.org.tr).

2009 yılında KKTC'de düzenlenen "Bilişim Adası-KKTC Çalıştayı"nda ele alınan projelerin Türkiye ve KKTC' de duyurulması, geliştirilmesi ve bu projelerin hayata geçirilmesi amacıyla "Bilişim Adası KKTC' ye Vizyonel Bakış" konulu toplantı yapıldı. Toplandıda KKTC'nin bilişim adası olmaya çok müsait bir coğrafyası olduğu söylendi. Nufüs olarak da genç, nitelikli ve teknolojiye yatkın bir nüfusu bulunduğu vurgulandı. KKTC'deki üniversitelerin ve öğrenci sayısının da bir avantaj olarak altının çizildiği toplantıda KKTC'de bilişim sektörünün gelişmesinin çok önemli olduğunu ve son bir yıl içerisinde daha yaygın ve güvenilir altyapıya kavuşulduğu belirtildi. Ayrıca GSM kullanımının son iki yılda % 50 arttığını, geniş bant internet abonesinin de üç binden, altmış bine çıktığı da vurgulandı (http://www.turk.internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=27423).

Amerika Birleşmiş Devletleri ve İngiltere'de bulunan University of Northwest tarafından onaylanıp Kıbrıs'ta yetkili eğitim merkezi olarak seçilen Libem eğitim grubu da ECDL uygulamaları ile ülkede uluslararası başarı kazanmıştır. Merkezi Amerika'da bulunan University of North West tarafından bilgisayar laboratuvarları ve müfredatları tam not olarak ve tüm ada çapında yetkili eğitim merkezi olma başarısını göstermiştir. Libem eğitim grubunun

bilgisayar laboratuarları en son teknolojiyle donatılmıştır (http://www.libem.com/ecdl.htm).

Kıbrıs ECDL Test Merkezi olan ve kurum içi çalıştıklarından dolayı dışardan aday kabul edilemeyen üniversiteler şu şekilde sıralanıyor: (http://www.ecdl.org.tr/).

- Girne Amerikan Üniversitesi
- Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
- Doğu Akdeniz Üniversitesi

Doğu Akdeniz Üniversitesi ECDL uygulamalarındaki faliyetleri şu şekilde sıralanabilir (http://www.doguakdeniz.com/etkinlikler.html);

- *Mesleki Eğitime Yönelik ECDL Projesi:* Mayıs 2009 tarihinde de topluma yönelik eğitim hizmeti olan ECDL Temel Sertifikası ile Mesleki Teknik Eğitim öğrencilerinin istihdam kapasitesinin artırılması projesinde uzman CTP eğitmenleri ile eğitim ayağı olmaktadır.
- *On beş Meslek Lisesi Bilişim Öğretmenine ve ikiyüz on üç Meslek Lisesi Öğrencisine ECDL Sertifikası:* DAÜ'nün ECDL CTP eğitmenlerinin tüm Mesleki Eğitim Bilişim Öğretmenlerine yönelik düzenledikleri konferansa katılan yirmi iki öğretmen arasından on beş öğretmen daha sonra DAÜ tarafından düzenlenen Eğiticinin Eğitimi, ECDL Sınav Eğitimi ve ECDL Eğitim Materyali Hazırlama Eğitimine katılmıştır. ECDL Sertifikası kazandırılan on beş öğretmen ise aktif olarak okullarında eğitimlere başlamıştırlar.
- *DAÜ ECDL Test Merkezine bin dört yüz Sınav:* Haziran 2010 tarihine kadar seçilen iki yüz on üç öğrenci DAÜ'nün ECDL YTM'de yapılacak olan yaklaşık bin dört yüz sınav gerçekleştirmeyi düşünülmektedir.

BÖLÜM IV

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analiz edilmesinde kullanılan istatistiksel teknikler üzerinde durularak süre ve olanaklara da yer verilerek her bir alt başlıkla ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, YDÜ'nde öğrenim gören öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine(BT) yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesine ilişkin genel tarama türünde, betimsel bir çalışmadır.

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, KKTC sınırları içerisinde bulunan "Lefkoşa" ilçesindeki Yakın Doğu Üniversitesi'nde, 2009-2010 öğretim yılında BT dersi alan öğrencileri oluşturmaktadır. Random yöntemiyle, her fakülteden en az yirmi sekiz en çok yüz on öğrenciye araştırma yapılarak toplam 782 (yedi yüz seksen iki) öğrenciye ulaşılmış ve veri toplama aracı uygulanmıştır. Çalışma grubuna giren fakülte ve öğrenci sayıları çizelge 1'de verilmektedir.

Çizelge 1. ***Çalışma grubuna alınan fakülte ve öğrenci dağılımı***

Fakülde Adları ve Bölümler	F
Atatürk Eğitim Fakültesi	**110**
Bilgisayar ve Ögretim Teknolojileri Ögretmenligi Bölümü	14
İlkögretim Matematik Ögretmenligi Bölümü	6
İngilizce Ögretmenligi-ELTBölümü	10
Okul Öncesi Ögretmenligi Bölümü	10
Rehperlik ve Psikolojik Danısmanlık Bölümü	10
Sınıf Ögretmenligi Bölümü	10
Tarih Ögretmenligi Bölümü	10
Türk Dili ve Edebiyatı Ögretmenligi Bölümü	10
Türkçe Ögretmenligi Bölümü	10
Cografya Ögretmenligi Bölümü	20
Denizcilik Fakültesi	**40**
Deniz İsletmeciligi ve Yönetimi Bölümü	20
Güverte Bölümü	10
Gemi Makineleri Ýsletme Mühendisligi Bölümü	10
Diş Hekimliği Fakültesi	**28**

Eczacılık Fakültesi	**30**
Fen Edebiyat Fakültesi	**80**
Ingiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü	10
Matematik Bölümü	20
Psikoloji Bölümü	20
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	20
Mütercim-Tercümanlık Bölümü	10
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	**40**
Grafik Tasarım Bölümü	20
Plastik Sanatlar Bölümü	20
Hukuk Fakültesi	**30**
İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	**114**
Avrupa Birligi İliskileri Bölümü	20
Bankacılık ve Finans Bölümü	20
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü	20
Bilgisayar-Enformatik Bölümü	20
Ekonomi Bölümü	20
İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü	20
İsletme Bölümü	20
Pazarlama Bölümü	20
Siyaset Bölümü	10
Uluslararası İliskiler Bölümü	10
Uluslararası İsletme Bölümü	10
İletişim Fakültesi	**80**
Gazetecilik Bölümü	20
Görsel İletisim Tasarım Bölümü	20
Halkla iliskiler ve Tanıtım Bölümü	20
Radyo, TV ve Sinema Bölümü	20
Mimarlık Fakültesi	**57**
İc Mimarlık	20
Mimarlık	17
Peyzaj Mimarlıgı	20
Mühendislik Fakültesi	**73**
Bilgisayar Mühendisligi	20
Elektrik-Elektronik Mühendisligi	18
Insaat Mühendisligi	20
Makine Mühendisligi	15
Sağlık Bilimleri Fakültesi	**40**
Beslenme ve Diyetetik	20
Hemsirelik	20
Beden Egitim ve Spor Yüksekokulu	**30**
Truzim ve Otelcilik Yüksekokulu	**30**

Veri toplama araçlarının uygulandığı yedi yüz seksen iki öğrencinin üç yüz kırkı erkek, dört yüz yirmi biri kadın olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik görüş bildirmiştir. Bu öğrencilerin %10.4'ü on sekiz yaşında, %14.8'i on dokuz yaşında, %19.4'ü yirmi yaşında, %20.2'si yirmi bir

yaşında, %28.0'ı yirmi iki-yirmi beş yaşında, %6.3'ü yirmi beş-otuz yaşında ve %0.9'u otuz ve üzeri yaşındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %28.6'sı K.K.T.C. uyruklu, %71.2'si T.C. uyrukludur. Öğrencilerin %98.6'sının daha önce bilgisayar kullanmış, %1.4'ünün daha önce bilgisayar kullanmamıştır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama aracı kişisel bilgi formu ve anketten oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin "cinsiyetlerini, yaşlarını, uyruklarını, öğrencilerin daha önce bilgisayar kullanım durumları ve fakültelerini" öğrenmek amacıyla kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla 132 maddeden oluşan "*Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerin Değerlendirilmesi*" isimli anket uygulanmıştır. Anketin geçerliliği Cronbach alpha α=0.96 olarak hesaplanmıştır. Anket, "Bilgi Teknolojileri Kavramları" (29 madde), "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi" (16 madde), "Kelime İşlemci" (15 madde), "Hesap Çizelgesi" (19 madde), "Veritabanı" (13 madde), "Sunum" (18 madde) ve "Bilgi ve İletişim" (22 madde) olmak üzere toplam yedi boyuttan oluşmaktadır.

Araştırmanın veri toplama aracı, ECDL Türkiye sorumlularından olan Sayın Funda Adıgüzel'den gerekli izin (Ek 1) alınarak, ECDL'in temel bilgisayar bilgisinin müfredatından faydalanılarak anket hazırlanılanmışır. Tez danışmanının, Bilişim Teknolojileri uzmanlarının ve eğitim teknolojileri uzmanlarının görüşleri alınarak ankete son şekli verilmiştir. Hazır hale gelen anket, 50 öğrenci üzerinde ön çalışması yapılarak gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra çalışmada kullanılmıştır. Yakın Doğu Üniversitesi'nin on dört fakültesinde (Atatürk Eğitim Fakültesi, Denizcilik Fakültesi, Diş Hekimligi Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Hukuk Fakültesi, İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İletişim Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beden Egitim ve Spor Yüksekokulu, Truzim ve Otelcilik Yüksekokulu) okuyan toplam yedi yüz seksen iki öğrenciye araştırmanın amacı hakkında gerekli bilgiler verildikten sonra veri toplama aracı uygulanılmıştır.

4.4 Verilerin Analizi

Değerlendirmeye alınan kişisel bilgi formu ve anket maddeleri SPSS16 paket programında öğrenciler cinsiyetlerine, yaşlarına, uyruklarına, daha önce bilgisayar kullanım durumlarına ve fakültelerine göre gruplandırılıp, minumum, maximum, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde tablolarına bakılmıştır.

Araştırmada kullnılan anket maddelerine 5'den (tamamen yeterliyim) 1'e (tamamen yetersizim) doğru puanlar verilerek SPSS16 paket programında analiz edilmiştir.

Analiz sonuçlarının açıklanmasında her maddeye ilişkin olarak hesaplanan ortalamalar öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin göstergesi olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri tablolaştırılırken en yüksek ortalamadan en küçük ortalama değerine doğru sıralanmıştır. Öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin ortalamaları aşağıda verilen sınırlar çerçevesinde de değerlendirmeye alınmıştır

Tablo 4. ***Anket sonuçlarının yorumlanmasında kullanılan sınırlar***

Seçenek	Ağırlık	Sınırlar
Tamamen yeterliyim	5	4.21 - 5.00
Yeterliyim	4	3.41 - 4.20
Orta düzeyde yeterliyim	3	2.61 - 3.40
Yetersizim	2	1.81 - 2.60
Tamamen yetersizim	1	1.00 - 1.80

Ankette her öğrencinin aldığı puan ve tüm öğrencilerin puan ortalamaları hesaplanmıştır.

Öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek için t- testi, üç ya da daha çok grubun BT'ne yönelik yeterlilikleri arasında anlamlı fark olup olmadığını test etmek için de varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farkın anlamlı çıktığı değişkenlerde ise Tukey testi kullanılmıştır.

4.5. Süre ve Olanaklar

Çalışma, Mart 2009'da araştırma önerisinin hazırlanması ile başlamıştır. Bu süre içerisinde yapılan işler Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. ***Çalışma süresi***

Yapılan işler	**Süre**
Literatür Taraması	Sürekli
Araştırma Önerisinin Hazırlanması	3 Ay
Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması	04 Hafta
Verilerin Analizi	02 Hafta
Araştırma Raporunun Yazılması	10 Hafta
Araştırma Raporunun Okutulup, Eleştiriler Doğrultusunda Düzeltilmesi	3 Hafta

BÖLÜM V

5. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, belirlenen amaç ve alt amaçlar doğrultusunda çıkan bulgulara ilişkin sonuçlara ve yorumlamalara yer verilmiştir.

5.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Bu bölümde çalışma grubu olan Yakın Doğu Ünivesitesi'nde öğrenim gören ve bilgisayar dersi almış lisans öğrencilerinin demografik özelliklerine yer verilmiştir.

5.1.1. Cinsiyet

Tablo 6'de öğrencilerin cinsiyetlerinin frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri görülmektedir.

Tablo 6. ***Öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı***

Çalışma Grubu		
Cinsiyet	**F**	**%**
Erkek	340	47.3
Kız	421	52.7
Toplam	**782**	**100.0**

Tablo 6'de görüldüğü üzere, öğrencilerin %47.3'ü (340 kişi) erkek, %52.7'si (421 kişi) ise kız öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma grubu öğrencilerinin cinsiyetleri normal bir dağılım göstermemektedir.

5.1.2. Yaş

Tablo 7'da öğrencilerin yaşlarının frekans (F) ve yüzdelik (%) değerleri görülmektedir.

Tablo 7. ***Öğrencilerin yaşa göre dağılımı***

Çalışma Grubu		
Yaş	**F**	**%**
18	81	10.4
19	116	14.8
20	152	19.4
21	158	20.2
22-25	219	28.0
25-30	49	6.3
30-üzeri	7	0.9
Toplam	**782**	**100.0**

Tablo 7'den görülebileceği gibi, öğrencilerin %10.4'ü (81 kişi) on sekiz yaşında, %14.8'i (116 kişi) on dokuz yaşında, %19.4'ü (152 kişi) yirmi yaşında, %20.2'si (158 kişi) yirmi bir yaşında, %28.0'ı (219 kişi) yirmi iki-yirmi beş yaşında, %6.3'ü (49 kişi) yirmi beş-otuz yaşında ve %0.9'u (7 kişi) otuz ve üzeri yaşındadır. Çalışma grubu öğrencilerinin yaşları normal bir dağılım göstermemektedir.

5.1.3. Uyruk

Tablo 8'de öğrencilerin uyruklarının frekans (F) ve yüzdelik (%) değerleri görülmektedir.

Tablo 8. ***Öğrencilerin uyruğuna göre dağılımı***

Çalışma Grubu		
Uyruk	**F**	**%**
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	225	28.8
Türkiye Cumhuriyeti	557	71.2
Toplam	**782**	**100.0**

Tablo 8'den görülebileceği gibi, öğrencilerin %28.8'sı (225 kişi) K.K.T.C. uyruklu, %71.2'si (557 kişi) T.C. uyruklu olduğu görülmektedir. Çalışma grubu öğrencilerinin uyrukları normal bir dağılım göstermemektedir.

5.1.4. Öğrencilerin Daha Önce Bilgisayar Kullanım Durumları

Tablo 9'da öğrencilerin daha önce bilgisayar kullanım durumlarıyla ilgili frekans (F) ve yüzdelik (%) değerleri görülmektedir.

Tablo 9. ***Öğrencilerin daha önce bilgisayar kullanımına göre dağılımı***

Çalışma Grubu		
Daha önce bilgisayar kullanım durumları	**F**	**%**
Evet	771	98.6
Hayır	11	1.4
Toplam	**782**	**100.0**

Tablo 9'dan görülebileceği gibi, öğrencilerin %98.6'sı (771 kişi) daha önce bilgisayar kullanmış, %1.4'ü (11 kişi) daha önce bilgisayar kullanmamıştır. Çalışma grubu öğrencilerinin daha önce bilgisayar kullanım durumları normal bir dağılım göstermemektedir.

5.1.5. Fakülte

Tablo 10'de çalışmaya katılan öğrencilerin fakülteleriyle ilgili frekans (F) ve yüzdelik (%) değerleri verilmektedir.

Tablo 10. ***Öğrencilerin fakültelere göre dağılımı***

Çalışma Grubu		
Fakülte	**F**	**%**
Atatürk Eğitim Fakültesi	110	14.1
Denizcilik Fakültesi	40	5.1
Dis Hekimligi Fakültesi	28	3.6
Eczacılık Fakültesi	30	3.8
Fen-Edebiyat Fakültesi	80	10.2
Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	40	5.1
Hukuk Fakültesi	30	3.8
İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	114	14.6

İletişim Fakültesi	80	10.2
Mimarlık Fakültesi	57	7.3
Mühendislik Fakültesi	73	9.3
Sağlık Bilimleri Fakültesi	40	5.1
Beden Egitim ve Spor Yüksekokulu	30	3.8
Truzim ve Otelcilik Yüksekokulu	30	3.8
Toplam	**782**	**100.0**

Tablo 10'den de anlaşılacağı gibi, öğrencilerin %14.1'i (110 kişi) Atatürk Eğitim Fakültesi'nden, %5.1'i (40 kişi) Denizcilik Fakültesi'nden, %3.6'sı (28 kişi) Diş Hekimliği Fakültesi'nden, %3.8'i (30 kişi) Eczacılık Fakültesi'nden, %10.2'si (80 kişi) Fen-Edebiyat Fakültesi'nden, %5.1'i (40 kişi) Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nden, %3.8'i (30 kişi) Hukuk Fakültesi'nden, %14.6'sı (114 kişi) İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden, %10.2'si (80 kişi) İletişim Fakültesi'nden, %7.3'ü (57 kişi) Mimarlık Fakültesi'nden, %9.3'ü (73 kişi) Mühendislik Fakültesi'nden, %5.1'i (40 kişi) Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden, %3.8'i (30 kişi) Beden Eğitim ve Spor Yüksekokulu'ndan ve %3.8'i (30 kişi) Truzim ve Otelcilik Yüksekokulu'ndandır. Çalışma grubu öğrencilerinin fakülte dağılımı normal bir dağılım göstermemektedir.

5. 2. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, BT kullanan öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterlilikleri ile "Bilgi Teknolojileri Kavramlarına", "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine", "Kelime İşlemciye", "Hesap Çizelgesine", "Veritabanına", "Sunuma" ve "Bilgi ve İletişime" yönelik yeterlilikleri tek tek ele alınıp incelenmiştir.

Tablo 11'de BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin ortalama puan dağılımları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 11. ***BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin ortalama puan dağılımları ve standart sapmaları***

	N	Min.	Max.	$\bar{X}$	SS
Bilgi Teknolojileri Kavramları	782	1.00	5.00	3.26	0.84
Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi	782	1.00	5.00	3.79	0.93
Kelime İşlemci	782	1.00	5.00	3.61	0.93
Hesap Çizelgesi	782	1.00	5.00	3.24	0.98
Veritabanı	782	1.00	5.00	2.97	1.06
Sunum	782	1.00	5.00	3.51	0.98
Bilgi ve İletişim	782	1.00	5.00	3.62	0.95
Genel Toplam	782	1.00	5.00	**3.43**	**0.82**

BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri ortalama puan derecesine göre büyükten küçüğe doğru , *"Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi"* (Ortalama =3.79), "*Bilgi ve iletişim*" (Ortalama =3.62), "*Kelime işlemci"* (Ortalama =3.61), *"Sunum"* (Ortalama =3.51), *"Bilgi teknolojileri kavramları"* (Ortalama =3.26), "Hesap çizelgesi" (Ortalama=3.24), "Veritabanı" (Ortalama=2.97) şeklinde sıralanmaktadır.

Çizelge 2. ***BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel puan ortalaması***

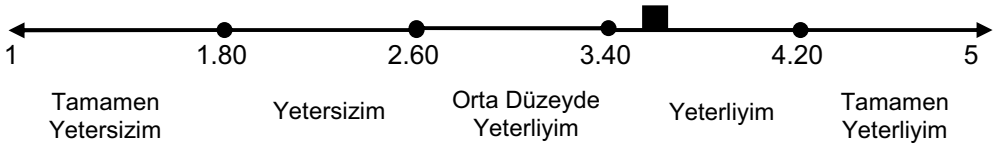

Çizelge 2'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade etmektedir. Çizelgede BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel puan ortalaması verilmiştir. Tablo 11'den de görüleceği üzere öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel puan ortalaması 3.43 olarak hesaplanmıştır. Buradan da öğrencilerin genel olarak BT'lerine yönelik yeterliliklerinin "*yeterli*" sınırları içerisinde olduğu görülmektedir.

5. 2. 1. Öğrencilerin Bilgi Teknolojileri Kavramlarına Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 12'de anketin "Bilgi Teknolojileri Kavramları" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 12. ***Anketin "Bilgi Teknolojileri Kavramları" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Bilgi Teknolojileri Kavramları	$\bar{X}$	SS
1. Genel Kavramlar	3.39	0.96
2. Donanım	3.33	0.97
3. Yazılım	2.98	1.03
4. Bilgi Ağları	3.33	0.96
5. BT'nin Yaşamın Her Evresinde Kullanımı	3.38	1.02
6. Sağlık ve Güvenlik, Çevre	3.33	0.97
7. Güvenlik	3.33	1.05
8. Telif ve Yasa	2.98	1.19
Toplam	**3.26**	**0.84**

Tablo 12 incelendiğinde BT'ni kullanan öğrencilerin genel kavramlar, donanım, bilgi ağları, BT'nin yaşamın her evresinde kullanımı, sağlık ve güvenlik, çevre ve güvenlik kavramlarına yönelik yeterliliklerinin yazılım ve telif-yasa kavramları kullanım yeterliliklerinden daha iyi olduğu görülebilmektedir. Çizelge 3'de araştırmaya katılan öğrencilerin *"Bilgi Teknolojileri Kavramlarına"* yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 3. ***Öğrencilerin "Bilgi Teknolojileri Kavramları" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

Çizelge 3'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan *"Tamamen Yeterliyim"*i ifade ederken; 1 puan da *"Tamamen Yetersizim"*i ifade

etmektedir. Buna göre öğrencilerin BT'nin temeli olan kavramlar hakkında orta düzeyde yeterliliğe sahip olduğu söylenebilir.

5.2.2. Öğrencilerin Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 13'de anketin "Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 13. ***Anketin"Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi	$\bar{X}$	SS
1. Bilgisayar Cihazı	4.03	0.93
2. Masaüstü	3.96	1.06
3. Dosya Yönetimi	3.74	0.98
4. Virusler	3.61	1.15
5. Yazma Yönetimi	3.58	1.17
Toplam	**3.79**	**0.93**

Tablo 13'de öğrencilerin bilgisayar cihazı, masaüstü, dosya yönetimi, virusler, yazma yönetimi hakkında yeterli yeterliliğe sahip olduğu görülmektedir. Çizelge 4'de araştırmaya katılan öğrencilerin *"Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine" yönelik* anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 4. ***Anketin "Bilgisayar Kullanma ve Dosya Yönetimi " boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

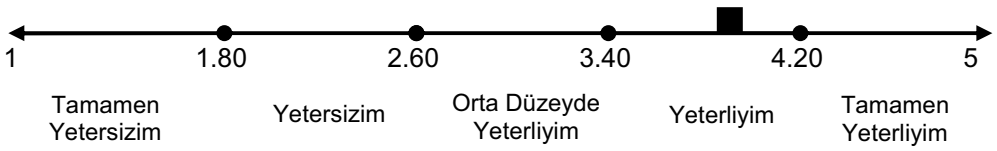

Çizelge 4'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade etmektedir. Buna göre genel olarak BT'ni kullanan öğrencilerin anketin

bilgisayar kullanma ve dosya yönetimi boyutuna ilişkin yeterliliklerinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

5.2.3. Öğrencilerin Kelime İşlemciye Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 14'de anketin "Kelime İşlemci" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 14. ***Anketin "Kelime İşlemci" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Kelime İşlemci	$\bar{X}$	SS
1. Uygulamanın Kullanımı	3.48	1.06
2. Temel İşlemler	3.57	1.00
3. Biçimlendirme	3.67	1.06
4. Nesneler	3.66	1.10
5. Posta Birleştirme	3.56	1.13
6. Yazdırma Hazırlanma	3.71	1.09
Toplam	**3.61**	**0.93**

Tablo 14 incelendiğinde öğrencilerin kelime işlemciyi uygulamanın kolay olduğu temel işlemler, biçimlendirme, nesneler, posta birleştirme ve yazdırma işlemlerine yönelik yeterliliklerinin yeterli olduğu görülür. Çizelge 5'te araştırmaya katılan öğrencilerin *"Kelime İşlemciye" yönelik* yeterlilikleriyle ilgili anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 5. ***Anketin "Kelime işlemci" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

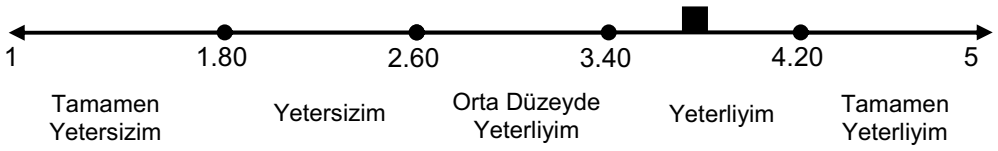

Çizelge 5'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade

etmektedir. Buna göre öğrencilerin kelime işlemciye yönelik yeterliliklerinin genel olarak yeterli olduğu ve tamamen yeterli olma yönünde gerekli destek alındığında daha da verimin sağlanılacağı sonucu çıkmaktadır.

5.2.4. Öğrencilerin Hesap Çizelgesine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 15'de anketin "Hesap Çizelgesi" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 15. ***Anketin "Hesap Çizelgesi" boyutu ile İlgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Hesap Çizelgesi	$\bar{X}$	SS
1. Uygulamanın Kullanımı	3.23	1.12
2. Hücreler	3.28	1.03
3. Çalışma Sayfaları	3.30	1.20
4. Formuller ve İşlevler	2.97	1.09
5. Biçimlendirme	3.28	1.08
6. Grafikler	3.29	1.23
7. Çıktıları Hazırlamak	3.31	1.12
Toplam	**3.24**	**0.98**

Tablo 15 incelendiğinde öğrencilerin hesap çizelgesi programında uygulamanın kullanımı, hücreleri, çalışma sayfaları, formüller ve işlevler, biçimlendirme, grafikler çıktıları hazırlama yeterliliklerinin orta düzeyde olduğu görülebilmektedir. Çizelge 6'da araştırmaya katılan öğrencilerin *"Hesap Çizelgesi"* kullanım yeterliliklerine yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 6. ***Anketin "Hesap Çizelgesi" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

Çizelge 6'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade etmektedir. Buna göre BT'ni kullanan öğrencilerin anketin Hesap Çizelgesi boyutuna ilişkin yeterliliklerinin orta düzeyde yeterli olduğu söylenebilir.

5.2.5. Öğrencilerin Veritabanına Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 16'de anketin "Veritabanı" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 16. ***Anketin "Veritabanı" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Veritabanı	$\bar{X}$	SS
1. Uygulamayı Kavramak	3.00	1.14
2. Tablolar	2.99	1.10
3. Formalar	2.94	1.19
4. Bilgiye Erişim	2.92	1.14
5. Raporlar	2.88	1.22
6. Çıktı Hazırlama	3.07	1.20
Toplam	**2.97**	**1.06**

Tablo 16 incelendiğinde öğrencilerin uygulamayı kavramak, tablolar, formlar, bilgiye erişim, raporlar, çıktı hazırlama konularında orta düzeyde yeterliliğe sahip oldukları görülmektedir. Çizelge 7'de araştırmaya katılan öğrencilerin anketin *"Veritabanı" boyutuna* yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 7. ***Anketin "Veritabanı" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

Çizelge 7'ye bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade etmektedir. Buna göre BT'ni kullanan öğrencilerin Veritabanı'na yönelik yeterliliklerinin genel olarak orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ama tablolar, formlar, bilgiye erişim ve raporlar hakkında eğitim alındığında veritabanına yönelik yeterliliğinin artacağı söylenebilir.

5.2.6. Öğrencilerin Sunuma Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 17'de anketin "Sunum" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir.

Tablo 17. ***Anketin "Sunum" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Sunum	$\bar{X}$	SS
1. Başlangıç	3.59	1.08
2. Bir Sunum Oluşturma	3.48	1.09
3. Metin ve Görüntüler	3.64	1.05
4. Grafik ve Çizim Nesneleri	3.49	1.03
5. Ekran Gösterisi Efektleri	3.43	1.10
6. Çıktı Hazırlama	3.46	1.17
Toplam	**3.51**	**0.98**

Tablo 17 incelendiğinde öğrencilerin Sunum'un başlangıç, bir sunum oluşturma, metin ve görüntüler, grafik ve çizim nesneleri, ekran gösterisi efektleri, çıktı hazırlama konularında yeterliliklerin yeterli olduğu anlaşılıyor.

Çizelge 8'de araştırmaya katılan öğrencilerin anketin *"Sunum"* boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 8. ***Anketin "Sunum" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

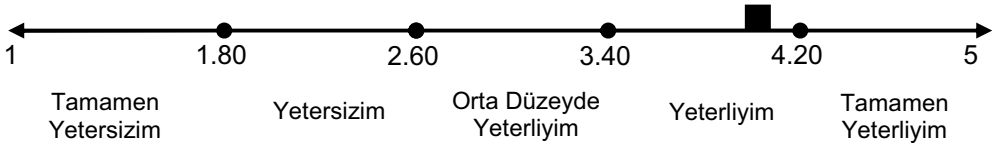

Çizelge 8'e bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade

etmektedir. Buna göre öğrencilerin anketin Sunum boyutuna yönelik yeterliliklerinin yeterli seviyede olduğu söylenebilir.

5.2.7. Öğrencilerin Bilgi ve İletişimine Yönelik Yeterliliklerine İlişkin Bulgular

Tablo 18'de anketin "Bilgi ve iletişim" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları göstermektedir.

Tablo 18. ***Anketin "Bilgi ve İletişim" boyutu ile ilgili madde ortalamaları ve standart sapmaları***

Bilgi ve İletişim	$\bar{X}$	SS
1. İnternet	3.60	1.04
2. Web Gezitisi	3.38	1.11
3. Web' de Arama	3.61	1.11
4. Elektronik Posta	3.63	1.08
5. Haberleşme	3.84	1.07
6. Posta Yönetimi	3.67	1.09
Toplam	**3.62**	**0.95**

Tablo 18 incelendiğinde öğrenciler bilgi ve iletişimin günlük hayatta ne kadar yaygın olarak kullanıldığının bilincinde olduğu görüşünü bildirirken internet, Web'de gezintisi, Web'de arama, elektronik posta, haberleşme ve posta yönetimi konularının kolay olduğu görüşlerini bildirmişlerdir. Çizelge 9'da araştırmaya katılan öğrencilerin anketin *"Bilgi ve iletişim"* boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması verilmiştir.

Çizelge 9. ***Anketin "Bilgi ve İletişim" boyutuna yönelik anket sonuçlarının genel ortalaması***

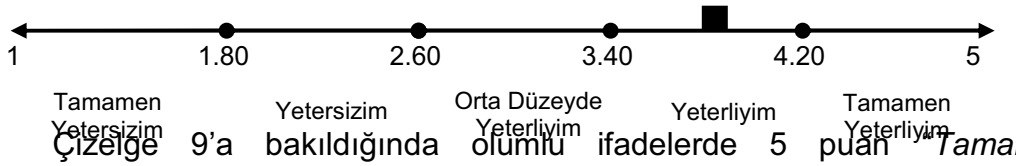

Çizelge 9'a bakıldığında olumlu ifadelerde 5 puan "*Tamamen Yeterliyim*"i ifade ederken; 1 puan da "*Tamamen Yetersizim*"i ifade

etmektedir. Buna göre BT'ni kullanan öğrencilerin anketin bilgi ve iletişim boyutuna yönelik yeterliliklerinin yeterli seviyede olduğu söylenebilir.

5.3. Öğrencilerin Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Bu bölümde BT kullanan öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinin fakültelere, cinsiyete ve uyruğa göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır.

5.3.1. Öğrencilerin Fakültelerine Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi teknolojileri kavramlarına yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Tablo 19'da öğrencilerin fakültelerine göre BT'ne yönelik yeterlilikleriyle ilgili statistiksel veriler verilmiştir

Tablo 19. ***Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi teknolojileri kavramlarına yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Bilgi Teknolojileri Kavramları	Gruplararası	69.09	13	5.32	8.55	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	477.23	768	0.62			Fark anlamlı
	Toplam	**546.320**	**781**				

Tablo 19'daki analiz sonuçları, öğrencilerin bilgi teknolojileri kavramlarına yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$=8.55, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin bilgi teknolojileri kavramlarına yönelik yeterlilikleri, fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.02) öğrencilerin bilgi teknolojileri kavramları hakkında Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.40), Denizcilik

Fakültesi (Ortalama=3.09), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.07), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=2.85), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.25), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=3.26), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.07), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.28), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.07), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=2.97), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=2.92) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=2.98) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencileri bilgi teknolojileri kavramları bakımından Eczacılık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu da belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimine yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20. ***Öğrencilerin fakültelerine göre bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi	Gruplararası	78.06	13	6.01	7.64	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	603.53	768	0.79			Fark anlamlı
	Toplam	**681.60**	**781**				

Tablo 20'daki analiz sonuçları, öğrencilerin bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimine yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 7.64, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimine yönelik yeterlilikleri fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.57) öğrencilerin bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.39), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.52), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.73), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=3.52), Fen-

Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.84), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=3.51), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.59), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.86), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.61), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=3.31), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=3.81) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=3.39) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi bakımından Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu da belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre Kelime İşlemci'ye yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. ***Öğrencilerin fakültelerine göre kelime işlemci'ye yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Kelime İşlemci	Gruplararası	66.97	13	5.15	6.43	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	615.17	768	0.80			Fark anlamlı
	Toplam	**682.13**	**781**				

Tablo 21'daki analiz sonuçları, öğrencilerin Kelime İşlemci'ye yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 6.43, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin Kelime İşlemcine yönelik yeterlilikleri fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.27) öğrencilerin kelime işlemsici hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.77), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.41), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=3.34), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.58), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=3.41), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.30), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.36), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=3.25) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=3.18)

öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencileri Kelime İşlemci bakımından Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu ve Beden Eğitim M.Y.O (Ortalama=4.01) öğrencileri Kelime İşlemci bakımından İletişim Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Truzim ve Otelcilik M.Y.O öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre Hesap Çizelgesi'ne yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 22. ***Öğrencilerin fakültelerine göre hesap çizelgesi'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Hesap Çizelgesi	Gruplararası	83.06	13	6.39	7.39	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	664.82	768	0.87			Fark anlamlı
	Toplam	**747.88**	**781**				

Tablo 22'daki analiz sonuçları, öğrencilerin Hesap Çizelgesi'ne yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 7.38, $p<0.05$]. Başka bir deyişle öğrencilerin Hesap Çizelgesine yönelik yeterlilikleri fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.01) öğrencilerin hesap çizelgesi hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.50), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.09), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.17), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=2.69), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.21), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=2.99), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.04), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.19), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.19), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=2.81), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=3.05) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=2.90) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi, öğrencileri hesap çizelgesi bakımından Eczacılık Fakültesi ve Mimarlık

Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu ve Beden Eğitimi M.Y.O (Ortalama=3.55) öğrencilerinin Eczacılık Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre Veritabanına yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 23'de gösterilmiştir.

Tablo 23. ***Öğrencilerin fakültelerine göre veritabanına yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Veritabanı	Gruplararası	80.05	13	6.16	5.95	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	794.31	768	1.03			Fark anlamlı
	Toplam	874.36	**781**				

Tablo 23'deki analiz sonuçları, öğrencilerin Veritabanına yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 5.95, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin Veritabanına yönelik yeterlilikleri fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=3.64) öğrencilerin veritabanı hakkında bilgileri Denizcilik Fakültesi (Ortalama=2.54), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=2.76), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=2.38), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=2.91), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=2.91), İletişim Fakültesi (Ortalama=2.89), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=2.63), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=2.53) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=2.85) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencileri veritabanı bakımından Denizcilik Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Mimarlık Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu aynı zamanda Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalaması=3.26) öğrencileri veritabanı bakımından Eczacılık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre Sunum'a yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 24'de verilmiştir.

Tablo 24. ***Öğrencilerin fakültelerine göre sunum'a yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Sunum	Gruplararası	100.26	13	7.71	9.06	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	653.53	768	0.85			Fark anlamlı
	Toplam	**753.80**	**781**				

Tablo 24'daki analiz sonuçları, öğrencilerin Sunum'a yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 9.06, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin Sunuma yönelik yeterlilikleri fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.44) öğrencilerin sunum hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.75), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.22), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.56), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=3.23), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.47), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=3.33), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.09), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.52), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.21), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=3.17), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=3.48), Beden Eğitimi (Ortalama=3.68) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=3.16) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencileri veritabanı bakımından Hukuk Fakültesi, İletişim Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 25'de Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi ve iletişime yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 25. ***Öğrencilerin fakültelerine göre bilgi ve iletişime yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Bilgi ve İletişim	Gruplararası	68.36	13	5.26	6.29	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	641.88	768	0.43			Fark anlamlı
	Toplam	**710.24**	**781**				

Tablo 25'daki analiz sonuçları, öğrencilerin bilgi ve iletişime yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 6.29, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin bilgi ve iletişime yönelik yeterliliklerinin fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.39) öğrencilerin bilgi ve iletişim hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.64), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.59), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.68), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=3.71), Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi (Ortalama=3.30), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.29), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.76), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.54), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=3.24), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=3.35) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=3.34) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri bilgi ve iletişim hakkında bilgisi Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu da belirlenmiştir.

Öğrencilerin fakültelerine göre genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 26'de gösterilmştir.

Tablo 26. ***Öğrencilerin fakültelerine göre genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	P	Anlamlı Fark
Genel Toplam	Gruplararası	68.71	13	5.29	8.92	0.00	P<0.05
	Gruplariçi	455.13	768	0.59			Fark anlamlı
	Toplam	**523.84**	**781**				

Tablo 26'daki analiz sonuçları, öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinin fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(13-768)}$= 8.92, p<o.o5]. Başka bir deyişle öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterlilikleinin fakültelere bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmektedir. Fakülteler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, Mühendislik Fakültesi (Ortalama=4.19) öğrencilerin genel olarak BİT hakkında bilgileri Eğitim Fakültesi (Ortalama=3.60), Denizcilik Fakültesi (Ortalama=3.21), Diş Hekimliği Fakültesi (Ortalama=3.39), Eczacılık Fakültesi (Ortalama=3.10), Fen-Edebiyat Fakültesi (Ortalama=3.39), Hukuk Fakültesi (Ortalama=3.21), İkdisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (Ortalama=3.45), İletişim Fakültesi (Ortalama=3.27), Mimarlık Fakültesi (Ortalama=3.05), Sağlık Bilimleri Fakültesi (Ortalama=3.27) ve Truzim ve Otelcilik M.Y.O (Ortalama=3.11) öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencileri BİT hakkında görüşleri bakımından Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olup aynı zamanda Beden Eğitimi M.Y.O öğrencilerinin (Ortalama=3.67) Mimarlık Fakültesi öğrencilerinden daha olumlu olduğu belirlenmiştir.

5.3.2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız t-testi analizi yapılmıştır. Tablo 27'de öğrencilerin cinsiyetlerine göre BT'ne yönelik yeterlilikleriyle ilgili statistiksel veriler verilmiştir.

Tablo 27. ***Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P	Açıklama
Bilgi Teknolojileri Kavramları	Kadin	370	3.13	0.88	780	-4.13	0.00	p<0.05
	Erkek	412	3.37	0.78				
Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi	Kadin	370	3.70	0.95	780	-2.66	0.01	p<0.05
	Erkek	412	3.87	0.91				
Kelime İşlemci	Kadin	370	3.54	0.93	780	-2.12	0.03	p<0.05
	Erkek	412	3.68	0.94				
Hesap Çizelgesi	Kadin	370	3.15	1.00	780	-2.42	0.02	p<0.05
	Erkek	412	3.32	0.95				
Veritabanı	Kadin	370	2.84	1.04	780	-3.14	0.00	p<0.05
	Erkek	412	3.08	1.06				
Sunum	Kadin	370	3.44	1.02	780	-1.86	0.06	p>0.05
	Erkek	412	3.58	0.95				
Bilgi ve İletişim	Kadin	370	3.46	0.98	780	-4.72	0.00	p<0.05
	Erkek	412	3.77	0.90				
Genel Toplam	**Kadin**	**370**	**3.32**	**0.83**	**780**	**-3.48**	**0.00**	**p<0.05**
	Erkek	**412**	**3.52**	**0.79**				

*p<0.05

Tablo 27'de görüldüğü gibi, öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterlilikleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(780)}$=-3.48, p<0.05]. Erkek öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri (Ortalaması=3.52), kadın öğrencilere (Ortalama=3.32) göre daha olumludur. Bu bulgu, BT'ne yönelik yeterlilikleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Sadece Tablo 27'den de görülebileceği gibi Sunum'a yönelik yeterlilik düzeyinde cinsiyette anlamlı fark bulunmamaktadır.

5.3.3. Öğrencilerin Uyruklarına Göre BT'ne Yönelik Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Öğrencilerin uyruklarına göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız t-testi analizi yapılmıştır. Tablo 28'de öğrencilerin uyruklarına göre BT'ne yönelik yeterlilikleriyle ilgili statistiksel veriler gösterilmiştir.

Tablo 28. ***Öğrencilerin uyruklarına göre BT'ne yönelik yeterliliklerinin genel ortalama puanlarının karşılaştırılma sonuçları***

	Uyruk	N	$\bar{x}$	SS	sd	t	P	Açıklama
Bilgi Teknolojileri Kavramları	KKTC	224	3.29	0.84	779	0.78	0.44	p>0.05
	TC	557	3.24	0.84				
Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi	KKTC	224	3.80	1.00	779	0.37	0.71	p>0.05
	TC	557	3.78	0.91				
Kelime İşlemci	KKTC	224	3.71	0.95	779	1.89	0.06	p>0.05
	TC	557	3.57	0.93				
Hesap Çizelgesi	KKTC	224	3.33	0.99	779	1.60	0.11	p>0.05
	TC	557	3.20	0.98				
Veritabanı	KKTC	224	3.00	1.09	779	0.50	0.62	p>0.05
	TC	557	2.96	1.05				
Sunum	KKTC	224	3.57	0.96	779	1.04	0.30	p>0.05
	TC	557	3.49	0.99				
Bilgi ve İletişim	KKTC	224	3.64	0.95	779	0.28	0.78	p>0.05
	TC	557	3.62	0.95				
Genel Toplam	**KKTC**	**224**	**3.48**	**0.83**	**779**	**1.07**	**0.28**	p>0.05
	TC	**557**	**3.41**	**0.81**				

* p>0.05

Tablo 28'de görüldüğü gibi, öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterlilikleri uyruğa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Tüm öğrencilerin BT'ne yönelik yeterlilikleri p>0.05 kapsamında aynı düzeydedir. Öğrencilerin uyrukları arasında anlamlı fark yoktur. Buradan da öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinde KKTC-TC ayrımının kalmadığı anlaşılmaktadır.

BÖLÜM VI

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

6.1. Sonuçlar

M. Kemal Atatürk'ün dediği gibi "Bilim ve teknik için sınır ve koşul yoktur." Bu nedenle her geçen gün bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler hızlı bir şekilde artmaktadır. Teknoloji ne kadar mükemmel olursa olsun, sağlayacağı getiri onu kullanan insanın bilgi ve becerileri ile sınırlıdır. Bu nedenle Yakın Doğu Üniversitesi'nde 2009-2010 yılı itibariyle lisans eğitimi gören öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu araştırmada elde edilen sonuçları şöyle sıralamak mümkündür:

- Üniversitede öğrenim gören öğrenciler arasında cinsiyet, uyruk, yaş, bilgisayar kullanma durumu ve fakültelere bakıldığında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.
- Öğrencilerin "*Bilgi Teknolojileri Kavramlarına*" yönelik yeterlilikleri *"orta düzeyde"* sınırları içerisindedir. Burada dikkatimizi çeken nokta temel düzeyde kuşkusuz son sınıf öğrencilerinin daha başarılı olması beklenmektedir. Fakat çalışmamızda görülen o ki, birinci sınıf öğrencilerinin Bilgi Teknolojileri Kavramlarını şuan işliyor olmalarıdır. Son sınıf öğrencilerinin ise var olan bilgilerini süreç içersinde unuttukları fark edilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilere temel düzeydeki bilgi ve becerilerini geliştirmelerini sağlayacak ödevlerin verilmesi anlamlı olacağı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin *"Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimine"* yönelik yeterlilikleri "yeterliyim" sınırları içerisindedir. Öğrenciler almış oldukları bilişim teknolojileri dersi ile temel seviyede bilgisayar kullanabildikleri ve dosya yönetebilmekte zorlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuca göre, Bilişim teknolojileri dersi öğrencilerin bilgisayar kullanımı ve

dosya yönetimine yönelik yeterliliklerinin gelişmesine yardımcı olduğu söylenebilir.

- Öğrencilerin *"Kelime İşemciye"* yönelik yeterlilikleri *"yeterli"* sınırları içerisindedir Öğrenciler verilen ödevleri sürekli Kelime İşlemci üzerinden yaptığı için bu yeterlilikleri zamanla pekişmiş olabilir. Bu sonuçdan, verilen ödevlerin elektronik ortamlarda istenmesi öğrencilerin Kelime İşlemci'yi sürekli kullanarak öğrendikleri düşünülebilir.
- Öğrencilerin *"Hesap Çizelgesine"* yönelik yeterlilikleri *"orta düzeyde yeterliyim"* sınırları içerisindedir. Öğrencilerin verilen ödevleri yapmak için Kelime İşlemci kadar sık kullanmadıklarından Hesap Çizelgesi bilgileri temel seviyesinde kalmıştır. Bu bağlamda gerekli eğitim alındığında öğrencilerin seviyelerinin artıcağı düşünülmektedir.
- Öğrencilerin *"Veritabanına"* yönelik yeterlilikleri *"orta düzeyde yeterliyim"* sınırları içerisindedir. Öğrenciler Veritabanı'nı Kelime İşlemci ve Hesap Çizelgesi kadar sık kullanmadıklarından veritabanına yönelik yeterliliklerin daha az olduğu düşünülebilir. Bu sonuca göre sürekli olarak kullanılan bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerin zamanla pekiştiğini söylemek çok da yanlış olmaz.
- Öğrencilerin *"Sunuma"* yönelik yeterlilikleri *"yeterliyim"* sınırları içerisindedir. Öğrencilerin bazı ödevlerini Sunum desteği ile hazırlamaları gerektiğinden dolayı zamanla bu yeteneklerinin geliştiği söylenebilir. Bu sonuca göre, verilen ödevlerin sunum ile desteklenmesi istenmesi öğrencilerin bu boyutta ilerme göstermelerine yardımcı olmuş olabileceği düşünülmektedir.
- Öğrencilerin *"Bilgi ve İletişime"* yönelik yeterlilikleri *"yeterliyim"* sınırları içerisindedir. Öğrenciler gerek internet üzerinden ödev taraması yaparken, gerekse bulunduğu çevresiyle internet aracılıyla iletişim sağlaması BT'ne yönelik yeterliliklerinin gelişmesine yardımcı olmuş olabileceği düşünülmektedir. Buna göre, verilen ödevlerin elektronik ortamlarda araştırılması ve iletişim aracı olarak internettin kullanılması

BT'ne yönelik yeterliliklerin daha da gelişmesini sağlayacağı düşünülebilir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinde fakültelere göre anlamlı bir farklılık olduğu çalışma sonunda ortaya çıkmıştır. Her fakültenin genel yapısı ve öğrencilerin BT'lerini kullanma sıklık ye seviyelerinin farklı oluşu öğrencilerin BT'ne yönelik yeterliliklerinde farklılıklara neden olmuş olabileceği düşünülmektedir.
- Araştırmanın ilginç bir sonucu da, öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterliliklerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiş olmasıdır.
- Öğrencilerin genel olarak BT'ne yönelik yeterlilikleri uyruğa göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. KKTC ile TC kültür ve her alanda benzerliklerin varolması bu sonucu doğal kıldığı söylenebilir.

6.2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarına bakılarak aşağıdaki öneriler araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

- *"Bilgi Teknolojileri Kavramları"* ile ilgili derslerin ağırlığı artılılarak bu boyuttaki seviyeleri geliştirilebilir.
- *"Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi"* ile ilgili dersleri artırılarak bu boyuttaki beceriler geliştirilebilir.
- *"Kelime İşlemci ve Hesap Çizelgesi*" ortamında öğrencilerden istenen ödevler bu boyuttaki seviyelerini artırabilir.
- Öğrencilerin, Bilgi ve İletişim boyutunun artırılabilmesi için yapılan projelerin posta ile gönderilmesi istenebilir ve tartışma grupları oluşturulabilir.
- Yapılan projelerin sunum ile desteklenmesi istenebilir.

- Öğrencilere okulda boş vakitlerinde kullanılabilecekleri bilgisayar laboratuvarları ve internet olanakları sağlanarak öğrenciler motive edilmelidir.
- Üniversitelerin çağın gereğine uygun nitelikte mezunlar verilmesi yönünden BT programları arttırılmalı. Bu yönde atılacak ilk adım, BT becerilerinin öneminin üniversite öğretim üyeleri ve öğrenciler tarafından anlaşılmasına yönelik; konferanslar, seminerler ve bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi olmalıdır.
- BT dersleri YGS, LYS ve KPDS gibi sınavların kapsamına da alınarak BT'nin ne kadar ciddi boyutlarda olduğu belirlenebilir.

KAYNAKÇA

7'den 70'e bilgisayar okuryazarlığı seferberliği (2004). [4 Kasım 2007] tarihinde http://www.satissitesi.com/ss/makale_296.html adresinden erişildi.

ACRL/ALA (Association of College and Research Libraries/American Library Association). Guidelines for Instruction Programs in Academic Libraries. 1997. http://www.ala.org/acrl/guides/guiis.html adresinden [11.11.2002] tarihte alınmıştır..

Akkoyunlu, B. (1996). Bilgisayar okuryazarlığı yeterlilikleri ile mevcut ders programlarının kaynaştırılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 127-134. http://www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/199612BUKET%20AKKOYUNLU.pdf adresine [11 Kasım2007] tarihinde erişildi.

Alkan, C. (1997). Eğitim Teknolojisi. Anı Yayıncılık.

Alkan, C. (1998). Eğitim Teknolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık.

American Library Association (ALA). (1989). Presidential Committee on Information Literacy.Final Report.Chicago: American Library Association,Shapiro, J. J. ve S. K. Hughes. (1996). Information literacy as a liberal art: enlightenment proposals for a new curriculum, Educom Review, 31–35.

Ana Britannica, (1994). Ana Yayıncılık. İstanbul, Türkiye.

Anderson, R.E., ve Klassen, D.L. (1981). A conceptual framework for developing computer literacy instruction. AEDS Journal, 14, 128-143.

Arslan, A. ve Servet B. (2003). Web Ortamında Bilgiye Ulaşmada Arama Motorlarının Etkin Kullanılması, Third International Education Technologies Symposium, Turkish Republic of Northern Cyprus: (II), 1223-1230.

Aslantürk, O. (2002). Bir Web tabanlı uzaktan eğitim sisteminin tasarlanması ve gerçekleştirilmesi. Yayımlanmamış yüksek mühendislik tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara,Türkiye.

Association of College and Research Libraries (ACRL). (2000). Information literacy competency standards for higher education. Approved by the Board of Directors of the ACRL. Chicago: ACRL.

Birnbaum, B. W. (2003). Using the Internet for Students With Mild/ModerateDisabilitiesFromhttp://www.csun.edu/cod/conf/2003/proceedings/2.htm Accessed 25 June 2007.

Breivik, P.S. (2000). Information literacy for the sceptical library director. IATUL Conference Queensland University of Technology, Australia :Brisbane, Queensland.

Carpenter, D. (2002). Avrupa Bilgisayar Kullanım Belgesi Vakfı, TBD Bilişim Kültürü Dergisi, Sayı:81, Ankara, Türkiye.

Carswell, A. D. ve Venkatesh, V. (2002). Learner outcomes in an asynchronous distance education environment. International Journal of Human-Computer Studies, 56(5), 475-494.

Caspo, N. (2002). Certification of Computer Literacy, Journal of personel management.

Chapman, J. & Aspin, D. (1999). Schools and the learning community: Laying the basis for learning across the lifespan. In Aspin, D., Chapman, J., Hatton, M. and Sawono, Y. (eds). International Handbook on Lifelong Learning. Dordecht: Kluwer Press International.

Childers, S. (2003). Computer literacy: Necessity or buzzword, Information Technology And Libraries, 22 (3): 100-104.

Childers, S. (2003). Computer literacy: Necessity or buzzword?, Information Technology And Libraries, 22 (3), 100-104,.

Civaner, M. (2005). Toplum ve Hekim dergi; 20(4):279:84.

Collier, K. (1971). Colleges of Education Learning Programmes: A proposal (Working Paper No.5). Washington, DC: Commission on Instructional Technology.

Commission on Instructional Technology. (1970). To improve learning. A report to the President and the Congress of the United States. Washington, DC: Commission on Instructional Technology.

Çallı, İ., Torkul, O. & Taşbaş, N. (2003). İnternet Destekli Öğretimde Kullanılmak Üzere Web-Erişimli Veri Tabanı Yönetim Sistemleri ile Ölçme ve Değerlendirme Sistemi Tasarımı. Third International Education Technologies Symposium, Turkish Republic of Northern Cyprus: I, 563-569.

Çavuş, N. (2007). Bilgi ve iletişim Araçları Hakkında Bilişim Programı Öğrencilerinin Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi, Cyprıot Journal Of Educatıonal Scıences: 2(2), 88-95.

Çiçek, G. (1998). Bilgisayar okuryazarlığı kursuna katılan öğrencilerin bilgisayar okuryazarlığı yeterliliğini etkileyen faktörler üzerine bir çalışma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye .

Demirel, Ö. (2005). Eğitimde Yeni Yönelimler. Pegema Yayıncılık.

Deryakulu, D. ve Necmi, E. (2001). İnternet Kafelerinin Ortam ve Kullanıcı Profili-Eğitimde İnternet Kullanımına İlişkin Kullanıcı Görüşleri, Eğitim Araştırmaları, (5), 52-60.

Doyle, C. S. (1994). Information literacy in an information society: A concept for the information age. New York: Syracuse University.

ECDL ile Bilgisayar Okur Yazarlığı'na Destek Kampanyası (2003).[6 Kasım 2007] tarihinde http://www.btinsan.com/ adresinden erişildi.

Ekiz, H., Yavuz, B. ve Hüseyin, Ü. (2003). Mantık Devreleri Dersine Yönelik internet Destekli Uzaktan Eğitim Uygulaması. Third International Education Technologies Symposium, Turkish Republic of Northern Cyprus: (II), 665-672.

Erden, M. (1998). Eğitimde Program Değerlendirme. Anı Yayıncılık.

Finn, J. D., (1960). Technology And The Instructional Process. Audiovisual Communication Review, 8(1),9-10.

Friesen, N., Fisher, S., Roberts, A. (2001). Metadata for educational objectrepositories,[Çevrimiçi]http://www.cancore.org/cancoreimsottawa_files/frame.html adresten [12.05.2006] de erişrildi.

Further Education Unit (FEU) Handbook. (1983). Computer Literacy: A Teacher's Guide.

İnceoğlu, M. M. (2004). Bilgisayar Okur Yazarlığı: Öğretmenlikte Kalite İçin Küçük Bir Adım, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye.

İnceoğlu, M. M. ve diğerleri. (2002). Avrupa Bilgisayar Kullanım Yeterliliği Sertifikası (ECDL) Akrediteli Bir Bilgisayar Eğitim Programının Uyarlanması, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı, Ankara.

Karasar, Ş. (2003). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri-İnternet ve Sanal Yüksek Öğretim, Third International Education Technologies Symposium, Turkish Republic of Northern Cyprus:I, 345-352.

Knezewich, S.J. ve Eye, G. G. (1970). Instructional Technology And The School Administrator. Washington, DC: American Association of School Administrator.

Korkmaz, Ö., Mahiroğlu, A. (2009). Üniversiteyi Yeni Kazanmış Öğrencilerin Bilgisayar Okuryazarlık Düzeyleri, Kastamonu Eğitim Dergisi:17(3), 983-1000.

Kurbanoğlu, S. ve Akkoyunlu, B. (2007). Öğretmen eğitiminde bilgi okuryazarlığının önemi. Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu. Azerbaycan: Bakü.

Lannuzzi, P., Mangrum II, C. T. & Strichart, S. S. (1999). Teaching information literacy skills. Boston: Allyn and Bacon.

Leuhramann, A. (1981). Computer Literacy-What Should It Be? Mathematics Teacher, 74, 682-686.

Lupo, D. (2001). Computer literacy and applications via distance e-learning, Computers & Education, 36 (4): 333-345.

Lupo, D. (2001). Computer literacy and applications via distance e-learning, Computers & Education, 36 (4), 333-345.

McDermott, J. ,(1981). Technology: The Opiate of The Intellectuals. In A. H. Teich (Ed.). Technology and man's future. New York: St. Martin's Press.

MEB Tebliğler Dergisi (1998). Sayı:2492, ss:1030-1046.

Morgan, E. L. (1997). Computer literacy for librarians. Computers In Libraries, 18(1):39-40.10.

Mutlu, M. E., Dinçer, G., Okur, M. R. ve Şişman S. (2004). Öğrenim Sistemlerinin Tasarımında Kavram Haritaları, Öğrenme Nesneleri ve Eğitim Yönetim Sistemlerinin Rolü , Akademik Bilişim 04, Trabzon, Türkiye.

Odabaşı, H. F. (2002), İnternet ve Çocuk, Çocuk ve Aile Kitapları, Kapital Medya A.Ş., İstanbul, Türkiye.

OECD (1994). Informatics for Secondary Education: A CUn7culum for Schools. Paris.

Olson, J. (1988). Schoolworld/Microworlds. Computers and tbe Culture oftbe Classroom. Oxford: Pergamon Press.

Oral, B. (2004). Öğretmen Adaylarının İnternet Kullanma Durumları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi: ISSN:1304-0278, C.3 S. 10 (01-10).

Orhan, F. (1999). Bilgisayar Okur-Yazarlığı: Hangi Yaşta/Nasıl? Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı, Ankara, Türkiye.

Özçağlayan, M. (1998). Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Özdamlı F., Çavuş N. & Uzunboylu., H. (2006). Öğrenme ortamı olarak kütüphanelerin değerlendirilmesi. 6. Eğitim teknolojileri Konferansı, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Kıbrıs.

Özdener, N., Öztok M, (1998). Türk ve İngiliz öğretim programlarının bilgisayar ve internet okuryazarlığı açısından karşılaştırılması. MEB Tebliğler Dergisi, 2492. [13 Kasım 2007] tarihinde http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/167/orta3oztok.htm adresinden erişildi.

Polat, Ç. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerindeki Zorlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma.

Rader, H. B. (1995). Information Literacy and the Undergraduate Curriculum. (The Library and Undergraduate Education). Library Trends, 44(2), 270-278.

Rader, H. B. (1997). Library Instruction and Information Literacy. Reference Services Review, 26(3-4), Fall-Winter 1998: 143-160.

Saatioğlu, Ö., Özmen, Ö ve Özer, P. S. (2003). Bilgi Okuryazarlıgı Becerilerinin Gelistirilmesinde Kütüphanelerin Rolü ve Dokuz Eylül Üniversitesi Uygulaması. Bilgi Dünyası, 4(1): 45-63.

Saettler, P., (1968). A history of Instructional Technology. New York MacGraw- Hill.

Seamans, N. H. (2001). Information Literacy: A Study of Freshman Students's Perceptions, with Recommendations. (Unpublished Doctoral

Dissertation). Blacksburg,Viginia: Virginia Polytechnic Institute and State University.

Seferoğlu, S. S. (2009). Elementary schools administrators' views on the use of technology (in Turkish). XI. Academic Informatics Conference (AB09), Şanlıurfa: Harran University.

Seferoğlu, S. S., Avcı, Ü. ve Kalaycı, E. (2008). Sayısal uçurum: Türkiye'deki durum ve mücadelede uygulanabilecek politikalar. 25. Ulusal Bilişim Kurultayı, Bilişim'08 Bildiriler Kitabı, 17-21, Ankara: Türkiye Bilişim Derneği.

ShumanL. J., Besterfield-Sacre, M., & McGourty, J. (2005). The ABET professional skills - can they be taught? can they be assessed?: Journal of Engineering Education, 94(1), 41-55.

Simon, Y. R. (1983). Pursuit of Happiness And Lust For Powerin Technological Society. In C. Mitcham & R. Mackey (Eds.), Philosophy and Technology. New York: Free Pres.

Spitzer, K. L., Michael, B. & Eisenberg, C. A. Lowe. (1998). Information Literacy: Essential Skills for the Information Age. Syracuse, New York: ERIC Clearinghouse on Information & Technology. IR-104.

Sunay, S. (2001). Ecdl Nedir, TBD Bilişim Kültürü Dergisi, Sayı:80, Ankara.

Sunay, S. (2002). TBD ve ECDL Çalışmaları, TBD Bilişim Kültürü Dergisi, Sayı:82, Ankara.

Şenel, H. C., Seferoğlu, S. S. (2009). Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL): Türkiye'deki Uygulamalar, Akademik Bilişim, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, Türkiye.

Tezer, M., Bicen, H. (2008). Üniversite Öğretim Elemanlarının E-Eğitim Sistemlerine Yönelik Hazır Bulunuşluğu, Cyprıot Journal Of Educatıonal Scıences: 3(1), 16-27.

Timuçin, A. (2000), Felsefe Sözlüğü, Bulut Yayınları, İstanbul, Türkiye.

Tüfekçi, A., Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL). (2006). Temel Bilişim Sertifikasyon Modeli Ve Uygulamaları, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi: 18, 38-48.

Uğur, Y. ve Selçuk K. (2003). Ders Web Sayfalarının Oluşturulması ve Yönetimi için Bir Yazılım, Third International Education Technologies Symposium, Turkish Republic of Northern Cyprus: (I), 239-246.

Uzunboylu, H., Özdamlı, F. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Elektronik posta, Tartışma Grupları ve Sohpet Programlarının Eğitsel Amaçlı Kullanımına-Yönelik Algıları, Cyprıot Journal Of Educatıonal Scıences: 1(1): 47-60.

Wecker, C., Kohnle, C., Fischer,F. (2007). Computer literacy and inquiry learning: when geeks learn less. Journal of Computer Assisted Learning, 23, 133–144.

Winter, S. J., Chudoba, K. M. ve Gutek, B. A. (1997). Misplaced resources? Factors asociated with computer literacy among end-users. Information & Management, 32, 29-42.

Yalın, H.İ. (2004). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yazıcı, A. (2006). Ülkemizde bilgisayar okuryazarlığı üzerine. Yüce Bilgi Akademisi e- dergisi. [12 Kasım 2007] tarihinde http://www.yecis.com/e-dergi/makaleler/aliyazici.htm adresinden erişildi.

http://www.blackboard.com adresinden [11.11.2009] tarihinde erişilmiştir.

www.ecdl.org.tr adresinden [22.02.2009] tarihinde erişilmiştir.

http://ecdl.aku.edu.tr adresinden [18.05.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.bilgitoplumu.net/yaf/Default.aspx?g=posts&t=210 adresinden [12.05.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.btinsan.com/ adresinden [20.04.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.tbd.org.tr/ecdl/ecdl-mufredati.html adresinden [10.04.2010] tarihinde erişilmiştir.

www.tbd.org.tr adresinden [20.03.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.ecdl.org.tr/content.asp?NewID=000000000000016.TU&action=1> adresinden [18.02.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.bilgitoplumu.gov.tr/duyuru/2008 Hanehalki Anketi.pdf adresinden [01.02.2010] tarihinde erişilmiştir.

http://www.ecdl.org.tr/attach/meb_tbd_ecdl_protokolu.pdf adresinden [28.11.2008] tarihinde erişilmiştir.

www.bilgitoplumu.net adresinden [08.09.2008] tarihinde erişilmiştir.

http://www.undp.org.tr/Gozlem2.aspx?WebSayfaNo=17 adresinden [12.12.2008] tarihinde erişilmiştir.

http://www.telepati.com/temmuz08/haber26.htm adresinden[16.10.2009] tarihinde erişilmiştir.

http://www.turk.internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=27423 adresinden [18.11.2008] tarihinde erişilmiştir.

http://www.libem.com/ecdl.htm adresinden [05.11.2009] tarihinde erişilmiştir.

http://www.doguakdeniz.com/etkinlikler.html adresinden [15.01.2009] tarihinde erişilmiştir.

EKLER

EK 1

Veri toplama aracının düzenlenmesi için ECDL Türkiye-Bilişim ve Eğitim A.Ş.'den gerekli izin alınmıştır. Alınan izin belgesi aşağıda verilmiştir.

Merhaba Kezban Hanım,

ECDl ile ilgili araştırmanız için Üniversite'nizde yapmak istediğiniz anket için tarafınıza izin verilmiştir. Anket'in içeriği ve benzeri konularda bilgiye ihtiyacınız olursa yardımcı olabiliriz. Ayrıca alacağınız sonuçlar ile ilgili bizide bilgilendirirseniz sevinirim.

İyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla,

FUNDA ADIGÜZEL

Marketing Coordinator

ECDL Türkiye - Bilişim ve Eğitim A.Ş.

Ataşehir Bulvarı

38. Ada Ata 3/3 Plaza

No: 59 Ataşehir

34 758 İstanbul / Turkey

Telephone : +90 216 455 77 27

Mobile : +90 532 632 23 26

Email : Funda.Adiguzel@ecdl.org.tr

Web : www.ecdl.org.tr

mailto:Funda.Adiguzel@peoplecert.gr

EK 2.

Veri toplama aracı aşağıda verilmiştir.

Değerli öğrenci arkadaşım,

Yakın Doğu Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin bilişim teknolojilerine yönelik yeterliliklerini değerlendirmeye yönelik yapılmakta olan bir araştırma için dikkatlice seçilenlerden birisi de sizsiniz.

Anket formunda bulunan soruları dikkatlice okuduktan sonra sizin durumunuza uygun düşen seçeneği işaretlemeniz (X) yeterli olacaktır.

Vereceğiniz bilgiler hiç bir kişi veya makama (idareye) bildirilmeyecektir. Bütün cevapların gizli tutulacağından ve sadece bu araştırmanın amacı için kullanılacağından emin olabilirsiniz.

İşbirliğiniz ve yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Yard.Doç.Dr. Nadire Çavuş
Kezban Gündüz

I.KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız
a) 18 b) 19 c)20 d) 21 e)22-25 f)25-30 g) 30 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz
a) Kadın b) Erkek

3. Öğrenim Durumunuz
a)Lisans
b)Yüksek Lisans
c) Doktora

4. Bölümünüz
.....

5. Uyruğunuz
a) KKTC b) TC c) Diğer.....

6. Daha önce Bilgisayar kullandınız mı?
a) Evet
b) Hayır

"Bilişim Teknolojilerine Yönelik Yeterliliklerin Değerlendirilmesi"

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Bilgi teknolojileri kavramları hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Bilgi teknolojileri kavramları hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Bilgi teknolojileri kavramları hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Bilgi teknolojileri kavramları hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Bilgi teknolojileri kavramları hakkında tamamen yetersizim.

1-Bilgi Teknolojileri Kavramları

Sınıf	Beceri Kümesi	Tamamen yeterliyim	Yeterliyim	Orta düzeyde yeterliyim	Yetersizim	Tamamen yetersizim
1.1 Genel Kavramlar	1.1.1 Donanım, yazılım ve bilgi teknolojisi					
	1.1.2 Bilgisayar türleri					
	1.1.3 Kişisel bilgisayarın temel parçaları					
	1.1.4 Bilgisayarın verimi/gücü					
1.2 Donanım	1.2.1 Merkezi işlem birimi					
	1.2.2 Bellek					
	1.2.3 Giriş birimleri					
	1.2.4 Çıkış birimleri					
	1.2.5 Giriş/Çıkış birimleri					
	1.2.6 Saklama birimleri					
1.3 Yazılım	1.3.1 Yazılım türleri					
	1.3.2 İşletim sistemi yazılımı					
	1.3.3 Uygulama yazılımı					
	1.3.4 Grafiksel kullanıcı arayüzü (GUI)					
	1.3.5 Sistem geliştirme					
1.4 Bilgi Ağları	1.4.1 LAN, WAN					
	1.4.2 İç-Ağ ve Dış-Ağ					
	1.4.3 İnternet					
	1.4.4 Telefon şebekesi					
1.5 BT'nin Yaşamın Her Evresinde Kullanıcmı	1.5.1 İş yaşamında bilgisayar					
	1.5.2 Elektronik dünya					
1.6 Sağlık ve Güvenlik, Çevre	1.6.1 Ergonomik					
	1.6.2 Sağlık açısından					
	1.6.3 Önlemler					
	1.6.4 Çevre					
1.7 Güvenlik	1.7.1 Bilgi güvenliği					
	1.7.2 Bilgisayar virüsleri					
1.8 Telif ve Yasa	1.8.1 Telif					
	1.8.2 Veri koruma yasası					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında orta düzeyde bilgiye sahibim.
Yetersizim: Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Bilgisayar kullanımı ve dosya yönetimi hakkında tamamen yetersizim.

2-Bilgisayar Kullanımı ve Dosya Yönetimi

Sınıf	**Beceri Kümesi**	**Tamamen yeterliyim**	**Yeterliyim**	**Orta düzeyde yeterliyim**	**Yetersizim**	**Tamamen yetersizim**
2.1 Bilgisayar Cihazı	2.1.1 Bilgisayar ile ilk adım					
	2.1.2 Temel bilgiler ve işlemler					
	2.1.3 Metin yazma					
2.2 Masaüstü	2.2.1 Simgeler ile çalışma					
	2.2.2 Pencereler ile çalışma					
2.3 Dosya Yönetimi	2.3.1 Kavramlar					
	2.3.2 Alan/Sepet kavramı					
	2.3.3 Dosya ile çalışma					
	2.3.4 Eşini üretmek, hareket					
	2.3.5 Silme ve geri dönüşüm					
	2.3.6 Arama					
	2.3.7 Dosya sıkıştırma					
2.4 Virüsler	2.4.1 Kavramlar					
	2.4.2 Virüsleri denetleme					
2.5 Yazma Yönetimi	2.5.1 Yerleştirme					
	2.5.2 Yazma çıkışları					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Kelime İşlemci hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Kelime İşlemci hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Kelime İşlemci hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Kelime İşlemci hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Kelime İşlemci hakkında tamamen yetersizim.

3- Kelime İşlemci

Sınıf	**Beceri Kümesi**	**Tamamen yeterliyim**	**Yeterliyim**	**Orta düzeyde yeterliyim**	**Yetersizim**	**Tamamen yetersizim**
3.1Uygulamanın Kullanımı	3.1.1 Kelime İşlemciyle ilk adımlar					
	3.1.2 Ayarların yerleştirilmesi					
3.2 Temel İşlemler	3.2.1 Veri ekleme					
	3.2.2 Veri seçme					
	3.2.3 Veri düzenleme					
	3.2.4 Benzerini oluşturma, taşıma veya silme					
	3.2.5 Arama ve değiştirme					
3.3 Biçimlendirme	3.3.1 Metin biçimlendirme					
	3.3.2 Paragraf biçimlendirme					
	3.3.3 Belge biçimlendirme					
3.4 Nesneler	3.4.1 Tablolar					
	3.4.2 Resim, görüntü ve grafikler					
3.5 Posta Birleştirme	3.5.1 Kavramlar ve alıştırma					
3.6 Yazdırma Hazırlanma	3.6.1 Yazdırmaya hazırlık					
	3.6.2 Yazdırma					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Hesap çizelgesi hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Hesap çizelgesi hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Hesap çizelgesi hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Hesap çizelgesi hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Hesap çizelgesi hakkında tamamen yetersizim.

4-Hesap Çizelgesi

Sınıf	**Beceri Kümesi**	**Tamamen yeterliyim**	**Yeterliyim**	**Orta düzeyde yeterliyim**	**Yetersizim**	**Tamamen yetersizim**
4.1 Uygulamanın Kullanımı	4.1.1 Hesap çizelgesi uygulaması ile ilk adımlar					
	4.1.2 Ayarların yerleştirilmesi					
4.2 Hücreler	4.2.1 Hücrelere veri girişi					
	4.2.2 Hücreleri seçmek					
	4.2.3 Satırlar ve sutünlar					
	4.2.4 Veri değişikliği					
	4.2.5 Benzerini oluşturma,taşıma veya silme					
	4.2.6 Arama ve değiştirme					
4.3 Çalışma sayfaları	4.3.1 Çalışma sayfalarını kullanma					
4.4 Formuller ve işlevler	4.4.1 Aritmetik formüller					
	4.4.2 Hücre referansı verme					
	4.4.3 İşlevlerle çalışma					
4.5 Biçimlendirme	4.5.1 Sayılar ve günler					
	4.5.2 Hücre içeriği					
	4.5.3 Hizalama, kenarlıklar					
4.6 Grafikler	4.6.1 Grafikleri kullanma					
4.7. Çıktıları hazırlamak	4.7.1 Çalışma sayfası yapısı					
	4.7.2 Hazırlık					
	4.7.3 Yazdırma					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Veritabanı hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Veritabanı hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Veritabanı hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Veritabanı hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Veritabanı hakkında tamamen yetersizim.

5-Veritabanı

Sınıf	**Beceri Kümesi**	**Tamamen yeterliyim**	**Yeterliyim**	**Orta düzeyde yeterliyim**	**Yetersizim**	**Tamamen yetersizim**
5.1 Uygulamayı kavramak	5.1.1 Veritabanı kavramı					
	5.1.2 Veritabanıyla ilk işlemler					
	5.1.3 Temel ayarların yapılması					
5.2 Tablolar	5.2.1 Temel İşlemler					
	5.2.2 Anahtarları tanımlamak					
	5.2.3 Tablo tasrımı / görünüm					
5.3 Formlar	5.3.1 Formlarla çalışmak					
5.4 Bilgiye Erişim	5.4.1 Temel işlemler					
	5.4.2 Sorgular					
	5.4.3 Kayıtları sıralamak					
5.5 Raporlar	5.5.1Raporlarla Çalışmak					
5.6 Çıktı Hazırlama	5.6.1YazdırmayaHazırlık					
	5.6.2Yazdırma Seçenekleri					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Sunum hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Sunum hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Sunum hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Sunum hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Sunum hakkında tamamen yetersizim.

6–Sunum

Sınıf	**Beceri Kümesi**	**Tamamen yeterliyim**	**Yeterliyim**	**Orta düzeyde yeterliyim**	**Yetersizim**	**Tamamen yetersizim**
6.1 Başlangıç	6.1.1 Sunum uygulaması ile ilk adımlar					
	6.1.2 Temel ayarların yapılması					
6.2 Bir sunum oluşturma	6.2.1 Sunum görünümleri					
	6.2.2 Saydamlar (slaytlar)					
	6.2.3 Tasarım şablonlarını kullanma					
	6.2.4 Asıl saydam					
6.3 Metin ve Görüntüler	6.3.1 Metin giriş biçimlendirmeleri					
	6.3.2 Resimler ve görüntüler					
	6.3.3 Eşinin oluşturulması (kopyala ve yapıştır komutları ile) yerdeğiştirme ve silme					
6.4 Grafik ve çizim nesneleri (otomatik şekil)	6.4.1 Şema / Grafik kullanma					
	6.4.2 Kuruluş şemaları					
	6.4.3 Çizim nesnesinin (otomatik şekil)					
	6.4.4 Bir eşini oluşturma, taşıma, silme					
6.5 Ektran gösterisi Efektleri	6.5.1 Önceden belirlenmiş canlandırmalar (animasyon)					
	6.5.2 Geçişler					
6.6 Çıktı hazırlama	6.6.1 Hazırlık					
	6.6.2 Yazdırma					
	6.6.3 Bir sunum gerçekleştirme					

Aşağıdaki kavramlardan size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Tamamen yeterliyim: Bilgi ve İletişim hakkında tamamen yeterli bilgiye sahibim.
Yeterliyim: Bilgi ve İletişim hakkında yeterli bilgiye sahibim.
Orta düzeyde yeterliyim: Bilgi ve İletişim hakkında orta düzeyde yeterli bilgiye sahibim.
Yetersizim: Bilgi ve İletişim hakkında yetersizim.
Tamamen yetersizim: Bilgi ve İletişim hakkında tamamen yetersizim.

7–Bilgi ve İletişim

Sınıf	Beceri Kümesi	Tamamen yeterliyim	Yeterliyim	Orta düzeyde yeterliyim	Yetersizim	Tamamen yetersizim
7.1 İnternet	71.1 Kavramlar/Terimler					
	7.1.2 Güvenlik					
	7.1.3 Web tarayıcı ile ilk adım					
	7.1.4 Yerleştirimleri ayarlama					
7.2 Web Gezintisi	7.2.1 Web sayfalarına erişme					
	7.2.2 Bookmark kullanma					
	7.2.3 Bookmark'ı düzenleme					
7.3 Web'de Arama	7.3.1 Arama makinasını kullanma					
	7.3.2 Hazırlık					
	7.3.3 Yazdırma					
7.4 Elektronik Posta	7.4.1 Kavramlar/Terimler					
	7.4.2 Güvenlik nedenleri					
	7.4.3 E-posta için ilk adımlar					
	7.4.4 Ayarları yerleştirmek					
7.5 Haberleşme	7.5.1 Bir iletiyi okuma					
	7.5.2 İletiye cevap verme					
	7.5.3 İleti göndermek					
	7.5.4 Suret çıkarma, taşıma ve silme.					
7.6 Posta Yönetimi	7.6.1 Teknikler					
	7.6.2 Adres defteri kullanımı					
	7.6.3 İletilerin düzenlenmesi					
	7.6.4 Postayı yazmaya hazırlık					

EK 3.

ECDL Türkiye Bilişim ve Eğitim A.Ş
Ataşehir Bulvarı 38.Ada Ata Plaza 3/3 K:6 D:59 Ataşehir/İSTANBUL
Tel: 0216 455 77 27 Fax:0216 455 90 97 www.ecdl.org.tr

T.B.D
www.tbd.org.tr

M.E.B

ECDL Test Merkezi (T.M.) Başvuru Formu

1.	T.M. Bilgileri		
1.1	Firma Adı		
1.2	Faaliyet Alanı		
1.3	Vergi Dairesi ve Numarası		
1.4	Adres ,Cad,Mah,Sok,ilçe		
1.5	Şehir		
1.6	Posta Kodu		
1.7	Telefon		
1.8	Fax		
1.9	E-posta		
1.10*	Web Sitesi		
1.11	Test Merkezi Yetkilisi İsim ve Soyadı		
1.12	Test Merkezi ECDL den Sorumlusunun İsim ve Soyadı		
1.13	Test Merkezi ECDL Sorumlusu Direk Tel No		* Cep Telefonu:
1.14*	Test Merkezi ECDL Sorumlusu Kişisel e-posta adresi		

Aşağıda Test Merkezi Yöneticisi ve/veya Test Merkezi ECDL Sorumlusuna gönderilmiş soruları bilgi ve ilginize sunuyoruz. Yanında (*) işareti bulunan sorular hariç tüm bölümleri eksiksiz olarak doldurmanızı rica ederiz.Tüm bölümleri doldurulmuş başvuru formunu ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş dikkatine, gerekli diğer tüm evraklarla birlikte gönderiniz. Toplanan bilgilerin, ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş potansiyel Test Merkezi araştırmaları için kullanılacağını ve gizlilik içerisinde korunacağını bilmenizi isteriz.

2.	Donanım Bilgisi
2.1	Yerel bilgi ağına (LAN) sahip misiniz? Evet ☐ Hayır ☐
2.2	2.1'deki soruya cevabınız ''Evet'' ise lütfen, yerel ağ tipinizi belirtiniz. ☐ NT Server ☐Windows ☐Unix ☐Novell ☐Diğer: _____

* İsteğe bağlı.

2.	Donanım Bilgisi	
2.3	ECDL sınavlarında kullanmayı planladığınız bilgisayar sayısı:	
2.4	ECDL sınavları için kullanacağınız PC'lerin özelliklerini belirtiniz. (Minimum özellik: Pentium IV /1 GB Ram..)	
2.5	Internet erişimine sahip bilgisayar sayısı:	
2.6	Test Merkezinizin sahip olduğu e-posta hesap sayısı:	
2.7	Internet Bağlantısı: ☐ISDN ☐Leased line ☐ Dial-up	Erişim Hızı:
2.8	Test Merkezinizin sahip olduğu yazıcı sayısı: ☐	
2.9	Yazıcı Tipi ve Numaraları: Laser ☐ Inkjet ☐ Diğer	
2.10	Yedekleme sisteminiz (back-up device) mevcut mu? (zip drive, CD-R etc.)	Evet ☐ Hayır ☐
2.11	2.10'daki soruya cevabınız ''Evet'' ise lütfen açıklayınız :	

3.	**Yazılım Bilgisi** *Tip, Versiyon ve Dil* *(Örnek: Microsoft Office 2003 Türkçe,Fransızca vs.)* *(ECDL için gerekli olan ve sistemi çalıştıran* ,sınavlar için Windows XP ve Office 2003 diğerlerinde sorun yaşanıyor)	
3.1	Sunucu(Server)İşletim Sistemi	
3.2	İşletim Sistem(leri)	
3.3	Kelime İşlemci	
3.4	Hesap Çizelgesi	
3.5	Veri Tabanları	
3.6	Sunumlar	
3.7	Internet Servisleri (web tarayıcı & e-posta)	
3.8	Diğer Yazılım Ürünleri	

4.	**Sınav Odaları**	
4.1	Test Merkezinizde ECDL sınavları için ayrılmış, ECDL koşullarına uygun en az bir (1) test odanız mevcut mu?	Evet ☐ Hayır ☐
4.2	Sınavlar için ayrılmış alanın toplam m2 büyüklüğü:	
4.3	Fiziksel engelliler için gerekli fiziksel donanım var mı?	Evet ☐ Hayır ☐
4.4	ECDL sınav araç ve gereçlerini saklayabilmek için kilitli ve güvenli arşiv bölümü mevcut mu?	Evet ☐ Hayır ☐
4.5	Elektrik kesintisi için herhangi bir önlem var mı?	Evet ☐ Hayır ☐

5.	Yönetim	
5.1	Test Merkezinin kuruluş tarihi:	
5.2	Test Merkezi çalışma saatleri:	
5.3	Test Merkezi çalışan sayısı:	
5.4	Test Merkezi çalışanlarından tüm zamanlı çalışan sayısı:	
5.5	Test Merkezi eğitmen ve öğretmen sayısı:	
5.6	ECDL Test Merkezi Sorumlusu eğitimine katılımcı olarak göndermeyi veya telefonda bilgi verilmesini düşündüğünüz çalışan sayısı – En az 2 kişinin katılması zorunludur.	
5.7	Test Merkezinizde ilk (12) ay içerisinde satmayı hedeflediğiniz yetkinlik kartı sayısı:	

Aşağıda listesi olan dökümanları kaç tane ECDL Sorumlusu belirlediyseniz o sayıda ECDL Test Merkezi Başvuru formuna ek olarak ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş dikkatine gönderiniz.

(a) ECDL Test Merkezi Sorumlusunun öz geçmişi *
(b) Test Merkezi yöneticisi tarafından hazırlanmış,Test Merkezi Sorumlusu yetkilendirme yazısı *
(c) İmza sirküleri ve Ticari Sicil Gazetesi Kopyası *

ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş tarafından yukarıdaki Test Merkezi başvurum kabul edildiği taktirde, ECDL denetçisi tarafından gerçekleştirilecek denetim için ECDL Bilişim ve Eğitim A.Ş'ye başvuru kabul tarihinde € 100. (yüz euro) peşin olarak ödemeyi kabul ederim. Denetimin onaylanmaması halinde, bahsi geçen tutar geri ödenmeyecektir. Denetleme ücreti ödendikten ve formlar elimize ulaştıktan sonra engeç 3 hafta içinde denetlemeniz yapılacaktır.

Yer: _____ Tarih: _____

(T.M. Yöneticisi) (T.M. ECDL Sorumlusu)

Kaşe

Ek 4.

ECDL Yetkinlik Kartı;

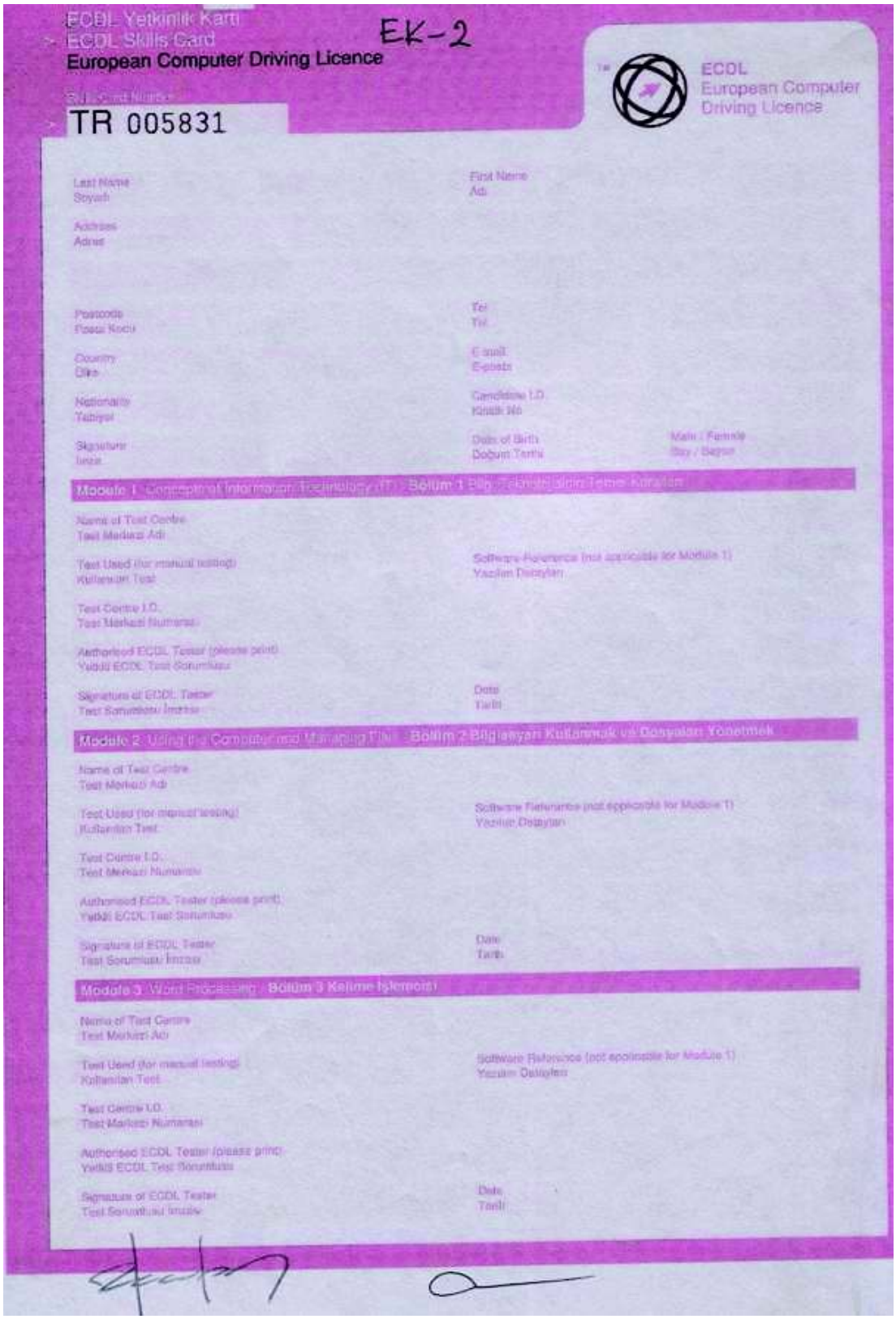

ECDL Yetkinlik Kartı
ECDL Skills Card
European Computer Driving Licence

EK-2

TR 005831

ECDL
European Computer
Driving Licence

Last Name
Soyadı

First Name
Adı

Address
Adres

Postcode
Posta Kodu

Tel
Tel

Country
Ülke

E-mail
E-posta

Nationality
Tabiiyet

Candidate I.D.
Kimlik No

Signature
İmza

Date of Birth
Doğum Tarihi

Male / Female
Erkek / Bayan

Module 1 Concepts of Information Technology (IT) / Bölüm 1 Bilgi Teknolojisinin Temel Kavramları

Name of Test Centre
Test Merkezi Adı

Test Used (for manual testing)
Kullanılan Test

Software Reference (not applicable for Module 1)
Yazılım Referansı

Test Centre I.D.
Test Merkezi Numarası

Authorised ECDL Tester (please print)
Yetkili ECDL Test Sorumlusu

Signature of ECDL Tester
Test Sorumlusu İmzası

Date
Tarih

Module 2 Using the Computer and Managing Files / Bölüm 2 Bilgisayarı Kullanmak ve Dosyaları Yönetmek

Name of Test Centre
Test Merkezi Adı

Test Used (for manual testing)
Kullanılan Test

Software Reference (not applicable for Module 1)
Yazılım Referansı

Test Centre I.D.
Test Merkezi Numarası

Authorised ECDL Tester (please print)
Yetkili ECDL Test Sorumlusu

Signature of ECDL Tester
Test Sorumlusu İmzası

Date
Tarih

Module 3 Word Processing / Bölüm 3 Kelime İşlemciler

Name of Test Centre
Test Merkezi Adı

Test Used (for manual testing)
Kullanılan Test

Software Reference (not applicable for Module 1)
Yazılım Referansı

Test Centre I.D.
Test Merkezi Numarası

Authorised ECDL Tester (please print)
Yetkili ECDL Test Sorumlusu

Signature of ECDL Tester
Test Sorumlusu İmzası

Date
Tarih

EK 5.

Türkçe ve ingilizce olarak hazırlanmış EDCL ImageMaker Sertifikası;

ECDL
European Computer
Driving Licence

Serial Number:

ECDL Certificate

This is to certify that

has successfully passed all modules required for the granting of the
European Computer Driving Licence
Syllabus Version:

BAKANLIK İMZA VE LOGOLU ŞEKİLDE TÜRKÇE-İNGİLİZCE DÜZENLENECEKTİR.

Seri Numarası: TR401005194BB
Serial Number:

30/08/2009
Tarih
Date

ECDL
European Computer
Driving Licence

ECDL ImageMaker Sertifikası
ECDL ImageMaker Certificate

Bu sertifikayı
This is to certify that

Bora Bekar
Bora Bekar

gerekli testleri başarı ile tamamlayarak almaya hak kazanmıştır.
has successfully passed all modules required for the granting of the

ECDL Image Maker Müfredat Versiyonu: **1.5**
Syllabus Version

TR
TR

Turhan Menteş
Turkiye Bilişim Derneği Başkanı
Chairman of the Turkish Computer Society

Jim Friars
ECDL Vakfı Başkanı
Chairman of the ECDL Foundation

European Computer
Driving Licence Foundation

Sertifikanın geçerliliği ECDL Türkiye 'nin resmi ambalasından (www.ecdl.org.tr) teyit edilebilir.
The validity of this certificate can be affirmed via the official ECDL Turkey website (www.ecdl.org.tr)